

Рэгіянальная газета.

Rh.by

Тэлетызень 27

Выходзіць па пятніцах. Выдаецца з красавіка 1995 года. Выдавец ТАА "Рэдакцыя газеты "Рэгіянальная газета".

23 кастрычніка 2015 года №43 (1069)

Блізкія
алкаголікаў
лечаць сваю
хваробу ў групе
падтрымкі

старонка 21

Як пазбегнуць
стрэсу
падчас рамонту
і падабраць колер
пакояў пад свой
характар

старонка 5

Якую гісторыю
хаваюць старыя
каталіцкія могілкі
ў Вілейцы

старонка 2

Вясковыя творцы
цікавейшыя
за тусоўшчыкаў
сталічнай багемя

старонка 6

ЦАРСКОЕ ЗОЛОТО До конца октября
ЮВЕЛИРНАЯ СЕТЬ
акция! 2 в 1
При покупке
одного золотого изделия
скидка 30%,
а при покупке
двух золотых изделий – 50%
На серебро – скидка 50 %
Тел. (8-0176) 77-41-97
Молодечно, ул. Притыцкого, 12
ЧТУП "БигПрайм". УНП 691511104

АЛМИ УНИВЕРСАМ
«АЛМИ»
в г. Молодечно
приглашает на работу

- **обвальщиков**
з/п от 5 950 000 руб.
- **формовщиков теста**
з/п от 4 250 000 руб.
- **поваров**
з/п от 4 400 000 руб.

Тел. (8-044) 547-04-18
ЗАО "Юнифуд". УНП 800016624

У Маладзечне ахвярамі педафіла сталі 9-гадовыя дзеці

старонка 20

Фота timkanebooks.files.wordpress.com.

Прайшла Міжнародная канферэнцыя па Агінскім

МАЛАДЗЕЧНА

Чатыры невядомыя раней лісты Міхала Клеафаса Агінскага паказаў у Маладзечне Пётр Краўчанка 21 кастрычніка.

Але толькі з-за кафедры. Пабачыць іх здала змаглі ўдзельнікі Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай культурнай спадчыне роду Агінскіх і яе сучасным значэнні, што прайшла ў Маладзечне 21-22 кастрычніка.

Прэзентацыя лістоў, якія дыпламат і збіральнік культурных каштоўнасцяў Пётр Краўчанка толькі паказаў прысутным, адбудзецца 28 кастрычніка ў Мінску пры ўдзеле пасла Польшчы ў Беларусь.

— Я ж выконваю джэнтльменскае пагадненне не раскрываць зместу лістоў да гэтай даты, — патлумачыў наш зямляк першы міністр замежных спраў сучаснай Беларусі.

Хаця некаторую таямніцу Пётр Краўчанка прыадчыніў. Лісты закрываюць перыяд ад 1790 да 1804 года. У першым з іх ідзе гаворка пра маёмасць

няы справы.

На канферэнцыі ў Маладзечне, што доўжылася два дні, прысутнічалі прадстаўнікі Беларусі, Літвы, Польшчы, Расіі і Украіны. Арганізатарамі выступілі Мінкульт Беларусі, Белдзяржуніверсітэт культуры і мастацтваў, Маладзечанскі музычны каледж імя Агінскага, дабрачынны фонд “Спадчына Міхала Клеафаса Агінскага”.

На адкрыцці канферэнцыі прысутнічаў пасол Літвы у Беларусі **Эдвалдас Ігнатавічус**.

У межах канферэнцыі прайшлі пленарнае пасяджэнне, дзе сярод іншых выступілі прафесар **Адам Мальдзіс**, дырэктар музея гісторыі і культуры Агінскіх у з Рэтавы (Rietavas, Літва), выдавец **Ліліяна Анцух**, педагог і музычны дзеяч **Віктар Скорабагатаў**, а таксама пасяджэнні секцый. Другі дзень быў прысвечаны краязнаўчай экспедыцыі па гістарычных мясцінах Маладзечаншчыны і Смаргоншчыны, звязаных з імем Агінскага.

Мікола ГАЙДУК.
У наступным нумары нашай газеты мы плануем больш падрабязна расказаць пра міжнароднае гучанне імя Міхала Клеафаса Агінскага, 250-годдзе якога адзначаецца сёлета.

● У ДАРОЗЕ

Большасць удзельнікаў тутэйшага квэсту ў Смаргоні былі з Мінска

СМАРГОНЬ

У ім удзельнічалі восем камандаў.

Са Смаргоні была адна. У параўнанні з вілейскім квэстам, які адбыўся ў верасні, большасць удзельнікаў аддалі перавагу шпацыру, чым яздзе на ровары.

Вялікая ўвага пры прапрацоўцы заданняў была скіраваная на гістарычныя падзеі. Узгадалі былыя назвы вуліц, мядзведжую акадэмію, якая існавала ў горадзе. Успомнілі і першых уладальнікаў Смаргоні — **Зяновічаў**.

Упершыню быў уведзены элемент анімацыі, на адным з заданняў стаяў вікінг, які задаваў тры пытанні пра Смаргонь. Камандзе са Смаргоні найбольш спадабалася такое заданне.

У гэты раз было шмат валанцёраў, якія падтрымалі праект. Сярод іх **Настасся Грыневіч**, якая рабіла здымкі ўдзельнікаў квэсту, **Дзяніс Краўчонак**, які забяспечыў анімацыю у квэсце, **Але-**

ся Дамброўская, якая дапамагала ў рэгістрацыі ўдзельнікаў.

Дзякуй Смаргонскаму гісторыка-краязнаўчаму музею за пляцоўкі для правядзення квэсту. І персанальна галоўнаму захавальніку фондаў музея **Паўлу Картавіку**, які кансультаваў па пытаннях гістарычнага мінулага Смаргоні.

Адзін з удзельнікаў паведаміў, што часта праездам быў у Смаргоні, а пашпацыраваць, падрабязна разгледзець горад не атрымлівалася.

Напрыканцы зімы сумесна з суполкай “Адрыў”, якая ўжо на працягу 11 год арганізоўвае гарадскія гульні па Беларусі і гарадах блізкага межжа, плануем правесці агульную гульню.

Для тых, хто не трапіў на тутэйшыя квэсты падчас іх правядзення, але хацеў гэта зрабіць, будзе магчымасць разгадаць заданні на сайце rh.by. Гэта праект турыстычных онлайн-квэстаў для актыўнага і інтэлектуальнага адпачынку.

Воля ТРУБАЧ,
Маладзечна.

● АКЦЫІ

Прыбралі старыя каталіцкія могілкі

ВІЛЕЙКА

Чаму валанцёры добраўпарадкавалі менавіта гэтыя могілкі ў Вілейцы, што называюць “Гарадзішчам”, і якую гісторыю яны хаваюць?

Добрачынную акцыю па добраўпарадкаванні культавага месца “РГ” зладзіла разам з вілейскай суполкай Таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры ў мінулую суботу.

За могілкамі ўжо даўно ніхто асабліва не даглядае, і яны паступова зарастаюць. Ля рэдкіх помнікаў можна ўбачыць свежыя кветкі, што пакідаюць нашчадкі тут пахаваных. Многія з помнікаў зараслі мохам.

Вакол магільнага склепа Любанскіх так разраслося кустоўе, што склепа было папросту нябачна. З яго і пачалі добраўпарадкаванне.

Мясцовыя жыхары ўзгадваюць, што раней на магільным склепе месціліся скульптуры і гранітная дошка з інфармацыяй пра Любанскіх. Цяпер застаўся толькі паўразбураны фамільны склеп. Пакуль няма нават дошкі, дзе было б напісана, хто тут пахаваны.

— Меркаваў, што акцыя будзе больш шматлюднай, — кажа арганізатар акцыі **Дзяніс Канецкі**. — Гэтыя старыя і ўнікальныя могілкі недалёка ад горада, сюды проста дабрацца. Тут пахаваныя знакамітыя людзі Вілейшчыны.

Да прыкладу, Любанскія, што валодалі маёнткамі Любань і Лошыца. Цяпер у Лошыцы адкрыўся музей, які прысвечаны ім. Таксама тут пахаваныя Сулістроўскія, што валодалі Касутой і Куранцом. Ёсць магіла фундатора касцёла, які пазней, пасля паўстання 1863 года, перабудавалі ў царкву.

— Тут можна ўбачыць досыць унікальныя помнікі, прыгожыя, — працягвае **Дзяніс**. — У бліжэйшы час мы плануем сфатаграфаваль і расчытаць надпісы на надмагільных плітах.

Расповед жанчыны, што памятае могілкі з дзяцінства

— Вось тут была капліца, у два паверхі, драўляная, — паказвае вілейчанка **Галіна Савіцкая**

Фота Наталі Ройды

Удзельнікі дабрачыннай акцыі па добраўпарадкаванні могілак у Вілейцы. Удзельнічалі ў акцыі старшы навуковы супрацоўнік Вілейскага краязнаўчага музея **Вольга Коласова**, дырэктар музея **Сяргей Ганчар** (справа ад яе), сябры суполкі Таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры **Дзяніс Канецкі** (у першым шэразе злева), **Павел Хаванскі** (у другім шэразе справа), **Дзмітры Хаценчык** (другі шэраг, у цэнтры), яшчэ некалькі мясцовых жыхароў.

на невялікі ўзгорак. — Сюды прыходзілі бабулі, а часам і дзядулі, і маліліся. А ў гэты час мы, 12-15-гадовыя дзеці, прыбіралі капліцу, лазілі на другі паверх, падмяталі, выціралі. Прыбярком, нарвём кветак, паставім букеты. Сыдзем, а за намі і бабулі пойдучы.

Аднойчы ўбачылі тут велізарнае вогнішча. Бягом сюды. Гарэла капліца. Прыехала пажарная, але што? Тады ж, напрыканцы 50-х гадоў, калі гэта здарылася, верылі і не верылі. Таму пажарнікі, жартуючы, пачалі неяк тушыць. Але толку было мала.

.....
Добра, што адна з нас, Галя, пачула спевы і пабегла адкрываць капліцу. Забегла, крычыць: “Гарым! Бяжыце хутэй!”
.....

Усе выбеглі і ў разгубленасці: хто зрабіў і навошта. Потым высветлілася, што гэта адзін з мясцовых зачыніў людзей у капліцы і падпаліў.

Мы прыходзілі сюды, бо тут было прыгожа, шмат дрэў, як у парку. Мы тут атрымлівалі нейкае натхненне. Нам хацелася прыходзіць, насцягнула сюды. Арохаў тут шмат расло, мы іх елі. А як капліца згарэла, то і могілкі закінулі.

Цяпер усё зарасло, добра, што ёсць людзі, якія прыходзяць, дапамагаюць, не кожны год, але прыходзяць.

Настасся РОЙДА.

Фота з фотаролі Дзяніс Канецкі

Фота капліцы, зробленае Балзункевічам у 1920-х гадах.

Як выглядала капліца: гістарычныя крыніцы

У архіўных матэрыялах, што збірае **Дзяніс Канецкі**, згадваецца наступнае:

“Філіяльны касцёл на могілках у фальварку Гарадзішча куранецкай парафіі вядомы ад 1683 года. У канцы 18 стагоддзя ўвайшоў сабой збудаваны з бруса, на бутавым падмурку, з прыбудаваным бабінцам, храм, які завяршаўся вежай са званам — сігнатуркай.

Мяркуючы па здымку мяжы 19-20 стагоддзяў, касцёл быў перабудаваны ў першай палове 19-га пад уплывам класіцызму. Пра гэта красамоўна сведчыць уваходны фасад святыні, вырашаны ў выглядзе чатырохкалоннага порціка з вальмам, характэрным яшчэ для барочнай архітэктуры. У гэты час філія ў Гарадзішчы — зальны храм з пяціграннай апсідай і сакрысціяй злева. Перакрываўся гонтавым дахам з чацверковай вежай над уваходным фасадам. У яго верхняй частцы быў уладкаваны праём для прадвяшчальнага звона. Інтэр’ер касцёла ўпрыгожвалі тры алтары: на галоўным, двух’ярусным, быў вобраз Маці Божай з немаўлём і вобраз святой Ежы зверху.

У другой палове 19 стагоддзя, калі Куранец не меў парафіяльнага касцёла, Гарадзішчанская капліца прыпісвалася да прыходу ў Касцяневічах. Ад пачатку 20-га храм увайшоў у склад Вілейскай парафіі. Сёння Гарадзішча ўжо ўвайшло ў гарадскую рысу Вілейкі, могілкі знаходзяцца на паўночным выезде з горада. Аднак ад капліцы захаваліся толькі рэшткі падмуркаў. Ператвораная ў руіны і фамільная пахавальня Любанскіх, пабудаваная тут жа, на могілках, у пачатку 20 стагоддзя”.

● ПА КРАІНАХ І КАНТЫНЕНТАХ З ЛЫЖКАЙ

Французы ядуць ротам, вачамі і носам

МАЛАДЗЕЧНА

Рэцэптам сваёй любімай пераборскай салаты падзялілася з чытачамі бібліятэкі “Верасок” першая дарадчыца пасольства Францыі Эльза Піньэль.

Сустрэча з ёй адбылася 20 кастрычніка.

Спадарыня Эльза прызналася, што ў Маладзечне яна ўжо ў чацверты раз, а калі ёй прапанавалі апрануць фартук, усклікнула:

– Ну, цяпер зусім як дома!

Пераборская салата, якую вырашыла прыгатаваць Эльза Піньэль, называецца так, таму што гэта традыцыйны рэцэпт раёна Перабор.

Пакуль спадарыня Эльза наразала вараную бульбу, памідоры чэры і пятрушку, яна расказвала ўсім прысутным, што французская кухня падобная на беларускую. У ёй таксама выкарыстоўваецца шмат гародніны.

А вось маянэз французы ядуць значна менш, чым беларусы, а салату запраўляюць вінегрэтам.

Вінегрэт перакладаецца з французскай мовы як кіслае віно, а па сутнасці – гэта соус, у склад якога ўваходзяць бальзамічны воцат і аліўкавы алей.

– Хаця апошнім часам, – удакладняе Эльза Піньэль, – у французскіх рэстаранах соус падаюць асобна ад стравы. Мала

каму патрэбныя лішнія калорыі.

Калі салата была гатовая і ўсе маглі пачаставацца ёй, спадарыня Эльза адказвала на пытанні:

– Якія стравы беларускай кухні вы любіце больш за ўсё?

– Не магу ўвагай абмінуць дранікі, асабліва зімой. Лётам яны моцна ціснуць на страўнік.

– Існуе стэрэатып, што французская кухня – жабіны лапкі.

– Я ні разу іх не ела. Наколькі я ведаю, цяпер мала ў якіх установах іх можна пакаштаваць, гэта ежа для гурманаў.

– Што з беларускіх страў прыхапіць да сяброў у Францыю?

– Бярыце з сабой дамашняе варэнне з ягад, французам яно вельмі даспадобы.

– А што прывезці дадому?

– Вядома, французскае віно, сыр, пячэнне. У кожным раёне Францыі яно сваё, адметнае.

– Ці спрабавалі вы беларускія круасаны, ці смачнейшыя яны за французскія?

– Я, шчыра кажучы, і французскія круасаны не ем і не люблю, а беларускіх нават і не каштавала.

– Чаго вам не хапае, калі вы берацеся гатаваць французскія стравы ў Беларусі?

– Сапраўднага сыру. Мой любімы сыр – Ракфор, а тут такога не купіш. Яшчэ французы вельмі любяць сыр камамбер. І няпраўда, што мы закрываем нос, калі яго ядзім. Французы ядуць не толькі ротам, але і носам, і вачамі.

Наталля ТУР.

Фота Наталі Тур

Эльза Піньэль з прыгатаванай салатай. Праз некалькі хвілін ад яе застанецца толькі ўспамін.

Парады ад спадарыні Эльзы Піньэль, каб зрабіць салату больш смачнай

– Сакрэт сапраўднай пераборскай салаты ў тым, што ён спалучае ў сабе халодную гародніну і цёплае мяса. У арыгінальным рэцэпце салаты выкарыстоўваецца тушаная качка.

– Яйкі ў салату дадаюцца ў самым канцы, каб яны не раскрышліся.

– Калі дадаць у салату пятрушку і прыбраць яе на дзве гадзіны ў халадзільнік, пятрушка аддасць салаце непаўторны водар.

– Каб памідоры далі сок, іх трэба крышачку падсаліць.

Рэцэпт пераборскай салаты

З маленькія варанія бульбіны
Памідоры чэры
Марынаваныя агуркі – карнішоны
Два свежыя агуркі
Бляшанка кукурузы
100 грамаў варанай вяндліны
3 вараныя яйка.
Для соуса:
Маянэз
Аліўкавы алей
Воцат бальзамічны
Соль
Перац
Пятрушка

● ЗДАРОЎЕ

Грыбоў з перавышэннем радыенуклідаў назбіралі на Вілейшчыне

ВІЛЕЙКА

Свежыя грыбы, курачкі, прынеслі на даследаванне ў лабараторыю Вілейскага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі 8 кастрычніка.

Утрыманне цэзію-137 у іх перавысіла норму больш чым у шэсць разоў. Мужчына расказаў, што збіраў курачкі ў лесе каля вёсак Талуць і Кузьмічы Любанскага сельсавета.

Ад пачатку сезона ў лабараторыі правярылі дзевяць проб грыбоў і 10 проб ягад. У адной пробе чарніц знайшлі перавышэнне ўтрымання радыенуклідаў. Але яны былі не з вілейскіх лясоў: пры-

везлі ягады з Магілёўскай вобласці.

– Людзі сталі менш прыносяць дароў лесу на праверку. Відаць, супакоіліся, – расказвае фельчар-лабарант лабараторнага аддзела Вілейскага РЦГЭ Людміла Кулеш. – А бывалі гады, што прыносілі шмат. Тады і па 20 выпадкаў перавышэння ўтрымання радыенуклідаў фіксавалі. І часта гэта былі менавіта курачкі.

Калі не прынеслі свежыя грыбы, а цяпер засумняваліся ў іх якасці, то можна прынесці на даследаванні і салёныя, сушаныя, вараныя, марынаваныя. Лепш даставіць у лабараторыю пробу аб’ёмам не менш за літр. Даследаваныя грыбы вернуць.

Радыеметрычны кантроль грыбоў і ягад мож-

на правесці ў лабараторыі РЦГЭ па адрасе: вуліца *Піянерская, 45*, тэлефон 8-01771- 5-57-10. Даследуюць іх бясплатна.

Сабраныя на Вілейшчыне ягады трапілі на праверку і ў іншыя лабараторыі рэгіёна. У жніўні

з Маладзечанскага занальнага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі паведамлялі, што перавышэнне радыенуклідаў ў 1,5 раза знайшлі ў дзвюх пробах чарніц з вёсак Талуць і Іжа на Вілейшчыне.

Алесь ВЫСОЦКІ.

МОЛОДЕЧНЕНСКИЙ ФИЛИАЛ УП «МИНСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ БЕЛОРУССКОЙ ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННОЙ ПАЛАТЫ»

КУРСЫ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

✓ английский

✓ немецкий

✓ польский

г. Молодечно, ул. Буховщина 60/1, пом. 54, 1 этаж
Тел.: 8 (0176) 70 31 15, 70 31 16, 8 (029) 635 35 74
e-mail: tppm-mo@tppm.by, http://www.tppm.by

УНП 100144204

ЛІЧБА НУМАРА
Кожны пяты беларус
пасля атрымання заробку амаль адразу пачынае чакаць наступнага

39% лічаць дні да заробку за тыдзень да яго,
31% - за 2 тыдні,
5% апытаных плануюць расходы,
падобныя сітуацыі з імі не здараюцца,
3% не маюць праблемаў у грашах.

Паводле РАБОТА.TUT.BY
падчас апытання 1130 чалавек

КУРСЫ ВАЛЮТ НБ РБ	15.10	22.10
	руб.	руб.
Долар ЗША	17 343,00	17 252,00
Еўра	19 793,00	19 597,00
Злоты	4 634,59	4 624,32
Расійскі рубель	274,76	275,25
Грыўня	784,66	781,58
Курсы ў “Банку БелВЭБ” у Маладзечне 21.10		
Еўра	19600/19850	19450/19650
Долар ЗША	17220/17450	17200/17350

ЦЭНЫ НА РЫНКУ (Маладзечна)		
ПРАДУКТЫ	14.10	21.10
	Цана руб.	
Кілбаса “Мядовая”, 1 кг	139 900	139 900
Сасіскі, 1 кг	53 800	53 800
Кураня-бройлер, 1 кг	26 800	26 800
Свініна (выразка), 1 кг	80 000	75 000
Мінтай свежамарожаны, 1 кг	38 900	38 900
Селядзец, 1 кг	49 500	52 000
Скумбрыя х/в, 1 кг	121 000	121 000
Рыс, 0,9 кг	13 500	13 500
Грэчка, 0,8 кг	16 500	16 500
Яйкі курыныя, 1 дзясятка	13 000	13 000
Алей “Дзіўны”, 1 л	23 500	23 500
Маянэз, 200 г	4 500	4 500
Соус “Мінскі”, 0,5 л	14 500	14 500
Кава “Nescafe”, 100 г	39 500	39 500
Шпроты, бляшанка 160 г	13 000	13 000
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	5 900	5 900
Часнок, 1 кг	47 900	47 900
Капуста, 1 кг	3 500	3 500
Морква, 1 кг	5 900	5 900
Баклажаны, 1 кг	14 900	13 900
Лімоны, 1 кг	37 900	29 900
Апельсіны, 1 кг	27 900	29 500
Мандарыны, 1 кг	29 900	28 500
Грэйпфруты, 1 кг	29 900	29 500
Ківі, 1 кг	29 900	29 500
Нектарыны, 1 кг	29 900	29 900
Буракі, 1 кг	6 000	5 900
Памідоры, 1 кг	14 500	16 900
Агуркі, 1 кг	18 900	19 900
Перац, 1 кг	14 500	13 500
Вінаград, 1 кг	24 900	24 900
Бананы, 1 кг	17 900	19 900
Кавун, 1 кг	4 000	6 000
Дыня (“тарпеда”), 1кг	13 000	-
Хурма, 1 кг	45 000	38 500
Памела, 1 кг	39 500	34 900
Яблыкі, 1 кг	9 900	9 900
Грушы, 1 кг (Дзюшэс)	22 900	22 500
СЯЛЯНСКІЯ ПРАДУКТЫ		
Малако, 1,5 л	18 000	18 000
Масла, 1 кг	100 000	10 000
Тварог, 1 кг	55 000	55 000
Бульба, 1 кг	2 500	2 500
Сала, 1 кг	100 000	100 000
Яйкі, 1 дзясятка	25 000	25 000
Мёд, 0,5 л	60 000	60 000

● ДАІ ПАВЕДАМЛЯЕ

Каб не збіць пешахода, кіроўца прытармазіў, але сам трапіў у аварыю

МАЛАДЗЕЧНА

18 кастрычніка каля паловы другой дня адбылося здарэнне на Вялікім Гасцінцы.

33-гадовы кіроўца “Міцубісі” ехаў у накірунку Мінска. У раёне гарадскога парку, на павароце з Віленскай, ён убачыў, што на сярэдзіне праезнай часткі, на

двайной суцэльнай, стаіць чалавек.

Каб не наехаць на яго, кіроўца пачаў прытармажваць. Ззаду ехаў БМВ, за рулём якога быў 24-гадовы кіроўца. Ён не паспеў своечасова націснуць на тормаз і ўехаў у “Міцубісі”. Пешаход знік з месца здарэння. Кіроўца БМВ прыцягнуты да адказнасці.

Пра здарэнне распавёў дзяржаўтаінспектар Маладзечанскай ДАІ Сяргей Бартош.

Аддзел інфармацыі.

Праз казулю, якая выбегла на дарогу, перакулілася машына

МАЛАДЗЕЧНА

14 кастрычніка а палове пятай 57-гадовая жыхарка Лебедзева ехала па дарозе Маладзечна-Валожын у накірунку Маладзечна.

Побач з вёскай Барок Маладзечанскага раёна на дарогу з поля выскачыла казуля. Каб пазбегнуць сутыкнення, жанчына ўзяла ўправа, з’ехала на ўзбочыну. Там машына перакулілася. Жанчына не пацярпела, казуля збегла.

Пра здарэнне расказаў дзяржаўтаінспектар Маладзечанскай ДАІ Сяргей Бартош.

Аддзел інфармацыі.

● СЛЕДЧЫ КАМІТЭТ

Хлопец выпіў і без правоў сеў за руль трактара

ВАЛОЖЫН

У такое ДТЗ трапіў 21-гадовы малады чалавек.

Працуе маладзён у адным з калгасаў на Валожыншчыне.

Як распавяла следчы Валожынскага райаддзела Следчага камітэта Дар’я Мікуліч, 3 кастрычніка пасля працы малады чалавек захацеў выпіць. А выпіўшы – пракаціцца на трактары. Ісці далёка не трэба было: трактарыст, які

працуе ў калгасе, пакінуў у гэтага маладзёна на ўчастку ля дома трактар.

Як заўважае следчы, дзверы ў трактара не зачыняліся, хто заўгодна мог сесці і паехаць.

Малады чалавек далёка не ад’ехаў: праз 100 метраў уехаў у дрэва.

Правоў кіроўцы хлопец не мае.

Дар’я Мікуліч звяртае ўвагу, што ў гэтым здарэнні відавочныя грубыя парушэнні з боку калгаса. Трактар знаходзіўся не на тэрыторыі калгаса, у яго не быў пройдзены тэхагляд.

Настасся РОЎДА.

● КРЫМІНАЛ

19-гадовага абвінавачваюць у арганізацыі наркабізнесу

Міліцыя вылоўлівала Чорнага Ката паўтара года

МАЛАДЗЕЧНА

У рэшце рэшт яго злавілі, а інтэрнэткаму па продажы наркотыкаў зачынілі. Цяпер справа разглядаецца ў судзе. Калі абвінавачанага прызнаюць вінаватым, яму пагражае больш за дзесяць гадоў зняволення.

Па версіі следства, наркадылер зарэгістраваўся ў інтэрнеце пад нікам Чорны Кот.

Сярод наркаманаў інфармацыя пра тое, дзе

можна дастаць наркотык, распаўсюджваецца імгненна. Таму ў прадпрымальнага маладзёна хутка з’явілася шмат кліентаў, распавёў “РІ” начальнік аддзела па наркакантролі і супрацьдзеянні гандлю людзьмі Дзмітры Сухоцкі.

– Асноўнае, на чым трымаўся гэты бізнес – ананімнасць, – распавядае Дзмітры Сухоцкі. – Мы мелі нік, але хто гэта? Правяралі яго ад 2013 года, сёлета ў краінавіку затрымалі.

Наняў “мінёраў”

Следчы мяркуе, што, хутчэй за ўсё, маладзечанскія падлеткі даста-

валі наркотыкі менавіта праз яго. Дылер наняў на працу “мінёраў”, якія раскладвалі па горадзе так званыя “закладкі”, пакецікі з наркотыкам. Грошы ішлі Кату на электронны кашалёк. Калі яму прыходзіла інфармацыя пра новыя грашовыя паступленні, ён скідаў праз інтэрнэт “мінёру” адрас “закладкі”.

– “Мінёраў” затрымаць складана, яны не сустракаюцца адзін з адным. Перадаюць наймальніку залог, а потым атрымліваюць заробак у выглядзе “закладкі”. Яны не ведаюць свайго “шэфа”, ён не ведае “закладчыкаў”, – тлумачыць Дзмітры Сухоцкі.

Пад абвінавачанага

маладзёна пачалі “капаць”, калі паступіла інфармацыя, што, хутчэй за ўсё, менавіта ён – Кот. Следчы кажа, што калі перадавалі матэрыялы ў суд, ужо былі відэазапісы, на якіх бачна, як менавіта гэты хлопец здымае грошы з карткі Чорнага Ката.

Зарабляў ён шмат. Мог атрымаць некалькі тысяч долараў цягам месяца. Але пры затрыманні вялікіх грошай у яго не было.

– Куды спусціў? Кажа, на прыгожае жыццё: дарагія тэлефоны, падарункі дзяўчатам. Гэты хлопец няпроста, дзейнічаў хітра. Тры месяцы працаваў, два – адпачываў, – заўважае Дзмітры Сухоцкі.

Калі абвінавачанага затрымалі, ён ужо жыў у Мінску. Вучыўся завочна, працаваў на заводзе.

Следчы кажа, што сам хлопец наркотыкі не ўжываў. Аднойчы паспрабаваў, ледзьве не аддаў канцы, і вырашыў больш не эксперыментаваць.

Калі б следчыя даказалі, што абвінавачаны ведаў, што ў яго набываюць наркотыкі непаўнагадовыя, яму б пагражала да 25 гадоў пазбаўлення волі. Аднак, хутчэй за ўсё, хлопец не ведаў, каму прадаваў. Тым не менш, тэрмін яму пагражае вялікі. Цяпер справа на стадыі завяршэння разгляду ў судзе.

Настасся РОЎДА.
Фота pngimg.com.

● СЛУЖБА 101

Удзень згарэў жылы дом

ВІЛЕЙКА

Адбылося гэта 19 кастрычніка ў вёсцы Капусціна Ільянскага сельсавета. Пасля апоўдня вілейскім выратавальнікам абзагаранні жылога дома паведамілі суседзі.

Па прыбыцці першага аддзялення драўляны дом гарэў адкрытым полымем.

Людзі не пацярпелі: гаспадароў дома якраз не было. У выніку агонь

знішчыў дах, перакрыцці, дом выгараў усярэдзіне.

Прычына пажару ўстаноўліваецца, расказаў старшы інспектар інспекцыі нагляду і прафілактыкі райаддзела па надзвычайных сітуацыях Дзяніс Гаўрышчук. Вядома, што загаранне адбылося з сярэдзіны. У гэты дзень і папярэдні печ у доме не палілі.

Правяраюць домаўладанні

Ад 20 да 29 кастрычніка ў вобласці праходзіць дэкаднік. На Вілейшчыне актыўна правяраюць домаўладанні на тое, як выконваюць правілы пажарнай бяспекі.

Старшы інспектар ін-

спекцыі нагляду і прафілактыкі райаддзела па надзвычайных сітуацыях Дзяніс Гаўрышчук рэкамендуе, каб былі пабеленыя і атынкаваныя дымходы ў межах даху. Перад топачным аддзяленнем печы павінны быць металічны ліст (50 х 70 сантыметраў). Сушыць і складаць што-небудзь на ацяпляльнай печы забараняецца.

Аддзел інфармацыі.

Пройдзе акцыя “За бяспеку разам”

МАЛАДЗЕЧНА

Ад 20 кастрычніка да 20 лістапада ў Маладзечанскім раёне прахо-

дзіць пажарна-прафілактычная акцыя “За бяспеку разам”.

Падчас яе супрацоўнікі аддзела па надзвычайных здарэннях дапамогуць устанавіць аўтаномныя пажарныя апавяшчальнікі, з рамонтам печаў і электраправодкі. Асабліваю ўвагу нададуць сем’ям, якія знаходзяцца ў сацыяльна-небяспечным становішчы, дзе дзеці застаюцца без нагляду.

Ветэранам Вялікай Айчыннай вайны, старым людзям, якія жывуць адны, інвалідам і шматдзетным сем’ям дапамогуць прыбраць у дварах.

Кацярына КРАЎЧОНАК, спецыяліст групы прапаганды і навучання Маладзечанскага ГРАНС.

Советский (г.Минска) отдел Департамента охраны МВД Республики Беларусь
попращает на службу на должности:
МИЛИЦИОНЕРОВ
(кинолога, - водителя)
Требования: не старше 25 лет, с образованием не ниже среднего, в том числе заочно обучающиеся, а также неслужившие в Вооруженных Силах, признанные годными к строевой службе. ПРЕДОСТАВЛЯЕМ ОБЩЕЖИТИЕ.
Тел. (017) 288 40 87, (017) 216 17 61
Тел.моб. (029) 616 25 26, (033) 665 78 99
г.Минск, ул. Кольцова, 50

УНП 100028011
ООО
"ОП НИИ ЛКД"
ТРЕБУЮТСЯ
ВОДИТЕЛИ
категории «Е»
международные грузоперевозки
оплата труда договорная
(017) 344 92 41, (017) 294 97 50,
(029) 610 04 13, (029) 349 19 57

Московскому (г. Минска) отделу Департамента охраны МВД РБ требуются сотрудники на должности:
МИЛИЦИОНЕРА, МИЛИЦИОНЕРА- ВОДИТЕЛЯ
Требования: возраст до 25 лет, признанные годными к строевой службе. Сотрудники имеют возможность пройти обучение на курсах водителей кат. В. Предоставление жилья либо компенсация за найм жилья. АЛТЕРНАТИВА СЛУЖБЕ В АРМИИ.
Зарплата от 6 000 000 руб.
Тел. (017) 213 16 06, моб. (029) 750 56 62, (044) 715 14 18
г. Минск, ул. К. Либкнехта, 49
ОХРАННИКА сторожевой охраны, **ЭЛЕКТРОМОНТЕРОВ ОПС** Тел. (017) 200 40 66, 200 59 79

Хочаце столь, якой няма ў нікога, – вам у “Саф’ен”

Кампанія “Саф’ен” два гады, аднак з’явілася яна значна раней. Спачатку Аляксей Карташэвіч вырашыў адкрыць сваю справу, стаў прадпрымальнікам. Ён займаўся тым, што нацягваў столі. Калі заказаў стала больш, вырасла і колькасць супрацоўнікаў. Так паступова з індывідуальнага прадпрымальніка нарадзілася кампанія. З’явіліся і новыя прапановы для кліентаў.

Калі палічыць агулам, то атрымаецца, што Аляксей шосты год займаецца такой справай. Гэты час спатрэбіўся не толькі, каб заваяваць аўтарытэт сярод кліентаў, а і для таго, каб вывучыць густы, патрабаванні кліентаў, пашырыць кругазгляд у гэтай сферы, даведацца пра новыя тэндэнцыі.

“Саф’ен” уводзіць навінкі адна з першых

Калі вы шукаеце незвычайную “вопратку” для сваёй столі, то не раздумваючы звяртайцеся ў “Саф’ен”. Кампанія нага ў нагу ідзе за новымі тэндэнцыямі, і ў яе гэта атрымліваецца.

Яна стала адной з першых у Маладзечне па продажы розных (розных) столяў. Для таго, каб больш падрабязна пазнаёміцца з новаўвядзеннем, спецыялісты вучыліся на майстар-класах.

– Ва Украіне і Расіі розныя столі з’явіліся год таму, – адзначае заснавальнік кампаніі “Саф’ен” Аляксей Карташэвіч. – У нашай краіне пра іх даведаліся толькі цяпер. Нават у Мінск гэтая навінка прыйшла ў ліпені. І то,

займаюцца гэтым нешматлікія кампаніі. Таму маладзечанцы і жыхары рэгіёна адны з першых у краіне могуць зрабіць сабе навамодную столь.

Розныя столі – гэта навейшая тэхналогія, якая дазваляе ствараць на нацяжных палотнах мастацкія выразы і фігуры любога памеру і велічыні пры дапамозе спецыяльнага абсталявання. Асабліваці тэхналогіі ўстаноўкі столяў Apply (Эплэй) заключаюцца ў камбінаванні цэльных палотнаў з мастацкімі выразамі, якія могуць размяшчацца разам і на розных узроўнях. Гэта дазваляе стварыць эфект аб’ёму на столі.

Асноўныя перавагі розных столяў Apply:

1. Выразы могуць быць розных памераў і формаў.
2. Вы можаце скамбіна-

ваць некалькі колераў і формаў.

3. Адсутнічае надзіманне і заліпанне палатна.

4. Наяўнасць спецыяльнага каталога, у якім ёсць 56 узораў і арнаментаў розных столяў у стылі Apply. Выбраць зможа нават самы патрабавальны кліент.

5. Розная столь мае тую ж характарыстыкі, што і нацяжная, таму кампанія “Саф’ен” дае гарантыю 25 гадоў не толькі на палатно, але і на мантаж.

Вывучаць планеты і нават кіраваць імі можна і на ложку

Не менш моднымі цяпер з’яўляюцца “лунаючыя столі” (паряцые по толки). Адчуванне таго, што столь нібы вісіць у паветры, ствараюць дыёдныя стужкі. Яны могуць быць белымі альбо каляровымі, могуць размяшчацца па перыметры столі альбо на самім матэрыяле. Такая столь не толькі зробіць ваш інтэр’ер непаўторным, але дзякуючы дыёдным стужкам эканоміць электраэнергію. Яна ідэальна падыходзіць для доўгіх выцягнутых калідораў альбо для раздзялення кухні і гасцінай пры сумешчаным асвятленні.

Магчыма, вы хочаце, каб інтэр’ер у вашай спальні быў заўсёды ра-

У “Саф’ен” вам прапануюць 56 узораў столі з выразанымі малюнкамі. Таксама вы можаце скамбінаваць і колеры.

мантычным. Для вас падыходзіць варыянт зорнага неба. Над вашай галавой замігваюць зоркі альбо са свайго ложка вы можаце ўбачыць планеты. Пры гэтым вялікім плюсам з’яўляецца тое, што яркасць можна рэгуляваць. Гэта створыць уражанне, што зоркі альбо планеты можна дастаць рукою альбо яны свецяць удалечыні.

Змяніўся падыход і да ўстаноўкі двухузроўневых столяў. Калі раней на замер, устаноўку ішлі тры-чытыры дні, то цяпер спецыялісты могуць управіцца за адзін. Інавацыйнае рашэнне падчас устаноўкі двухузроўневых столяў – гатовыя канструкцыі, шырокі

выбар формаў, якія дазваляюць задаволіць любы густ. Раім выкарыстоўваць такія варыянт столі, калі вы хочаце адасобіць альбо вылучыць пэўны элемент пакоя, стварыць ілюзію глыбіні і зрокава расшырыць прастору.

Не дайце столі задушыць сябе

А вось глянцавую нацяжную столь спецыяліст не раіць рабіць у пакоях, дзе вы адпачываеце.

– Цяпер у большасці спальняў ёсць шафы з люстэркамі, – расказвае Аляксей Карташэвіч. – Калі і столь зрабіць глянцавую, то гэта будзе псі-

халагічна прыціскаць чалавека.

Кампанія “Саф’ен” гарантуе сваім кліентам не толькі якасную работу, але і чысціню. Спецыялісты падчас працы выкарыстоўваюць пыласос, перфаратар з мяшочкам для збірання пылу.

Таксама кампанія прапануе кліентам багаты выбар люстраў, свяцільняў, карнізаў, міжпакаёвых і ўваходных дзвярэй.

“Саф’ен” – утульнасць з густам.

Больш інфармацыі на сайце www.sofien.by. ПГУП “Саф’ен” УНП 591804594

На правах рэкламы.

● ПСИХОЛАГ РАІЦЬ

Як пазбегнуць стрэсу падчас рамонту і падабраць колер пакояў пад свой характар

Рамонт – гэта заўсёды невялікі стрэс. Ён звязаны са змяненнем звыклага распадку дня, адпачынку пасля працы.

Усе члены сям’і аказваюцца ў новых для сябе ўзаемаадносінах, асабліва, калі ўпершыню робяць рамонт разам. Гэта можа прывесці да спрэчак і крыўдаў.

Парады падчас рамонту

1. Ацаніце свае сілы і блізкіх. Некаторыя людзі не задумваюцца, наколькі можа зацягнуцца рамонт. Калі час разлі-

чаны няправільна, накопліваюцца адмоўныя эмоцыі і злосць.

2. Ацаніце бюджэт. Расходы ў час рамонту павялічваюцца ў два разы, таму суразмерце жаданні і фінансавыя магчымасці.

3. Вызначыце жаданні, мары і фантазіі.

4. Размаўляйце пра рамонт. У кожнага мары і жаданні розныя, таму варта пра іх сказаць. Калі вы саступаеце і адмаўляецеся ад свайго жадання, магчыма, пасля рамонт будзе адчуваць сябе некамафортна.

5. Звярніце ўвагу на колеры, яны ўплываюць на псіхафізічны стан. Часта чалавек інтуітыўна выбірае тыя колеры, якія імпануюць яго характару, схільнасці.

Таццяна ЖДАНАВА, псіхалаг.

Чырвоны колер дапамагае справіцца з апатыяй, дэпрэсіяй, страхам, няўпэўненасцю. У інтэр’еры дае зарад бадзёрасці і паднімае настрой. Выдатна падыходзіць для прасторнай гасцінай, асабліва ў спальні, мары і фантазіі.

Для спальні выкарыстоўвайце светлыя тоны, яны ствараюць атмасферу ўтульнасці і рэлаксацыі.

Жоўты дапамагае пазбавіцца ад негатыву, канцэнтруе ўвагу, падагравае прагу да ведаў. Аднак насычаны жоўты здольны раздражняць.

Аранжавы надзяляе зарадам бадзёрасці і энергіі, спрыяе інтэлектуальнай актыўнасці, дапамагае змагацца з

Колеры ў псіхалогіі

апатыяй, сумным настроём. Але празмернае выкарыстанне можа прывесці да ляноты.

Зялёны дапамагае змагацца з грубасцю, злосцю, скаванасцю ў пачуццях, валодае нават снатворным эфектам.

Блакітны колер дае адчуванне прахалоды, лёгкасці і спакою. Карысны для людзей з павышанай узбуджальнасцю.

Насычаны сіні здольны нагнаць пачуцці, яго не рэкамендуецца выкарыстоўваць у вялікіх пакоях. Пры разумным выкарыстанні сіняга можна пазбавіцца ад трывог, страху.

Натхненне, творчасць, улада і духоў-

насць – гэта ўсё ў **фіялетавым**.

Ружовы колер сімвалізуе спакой і расслабленне, жаноцкасць, пяшчоту, лёгкасць. Добра падаўляе агрэсію. У такім інтэр’еры расслабляецца.

Бэжавы – асацыюецца са спакоём, прымірэннем, мяккасцю. Садзейнічае добраму адпачынку.

Карычневы дае адчуванне ўпэўненасці і надзейнасці, супакойвае, падтрымлівае надзею і жыццёвыя сілы.

Белы – колер неадначасна. З аднаго боку, ён дае адчуванне святла, спакою, чысціні, лёгкасці. З іншага, гэта адчуванне пустаты, адзіноты, самоты, рас-

● ТЭАТР

“Батлейка” адкрыла 25-ы тэатральны сезон

МАЛАДЗЕЧНА

У гэты дзень свята дарылі не толькі акцёры для дзяцей і іх бацькоў. Яны самі сталі віноўнікамі ўрачыстасці. Многіх работнікаў ўганароўвалі начальнік аддзела ідэалогіі **Аляксандр Рамановіч**, а таксама прадстаўніца Мінаблвыканкама.

У сваёй прамове Аляксандр Рамановіч адзначыў, што менавіта ў сценах тэатра фарміруецца духоўнасць маладога пакалення.

Ганаровай граматай ад галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мінаблвыканкама ўзнагародзілі **Таццяну Чаеўскую, Мікалая Андрэева, Уладзіміра Уладыку**.

Аддзел ідэалогіі, культуры і па справах моладзі Маладзечанскага райвыканкама ўганаравалі **Надзею Пацалуеву, Лідзію Бурак, Аляксандра Зінгана, Гелену Шчыглу**.

Маладзечанскі райвыканкам узнагародзіў **Святлану Тарайкоўскую, Таццяну Паўлючук, Зою Богдан**.

Для адкрыцця юбілейнага сезона тэатр абраў свой самы першы спектакль – беларускамоўную камедыю “Прывітанне для мартышкі”.

Напрыканцы дзетак чакала традыцыйная вясёлая дыскатэка з віктарынай. Сезон толькі пачаўся, таму маленькія жыхары рэгіёна могуць трапіць на адначасова забаўляльную і развіцёвую імпрэзу, якую ладзіць мінскі абласны тэатр лялек “Батлейка”. “РГ” пастаянна друкуюе рэпертуар установы, каб вы маглі абраць спектакль на свой густ.

Фотаздымкі з адкрыцця 25-а сезона глядзіце на сайце rh.by.

Зоя ХРУЦКАЯ.

● **ВЫСТАВЫ**

Пакажуць прыгажосць Вілейскага вадасховішча

ВІЛЕЙКА

У выставачнай зале імя Сілівановіча 24 кастрычніка а 11-й гадзіне адкрыецца фотавыстава **Аляксандра Батуры** “Уздоўж берагоў Вілейскага...”

Больш за 10 год Аляксандр захапляецца гэтымі мясцінамі. Любоў да вадасховішча і прыроды імкнецца выказаць не толькі ў фотаздымках, а і ў фотагісторыях.

Аляксандр Батура – фатограф-аматар, жыве ў Мінску. Пра гэта расказала навуковы супрацоўнік краязнаўчага музея **Надзея Аўдзей. Алесь ВЫСОЦКІ.**

● **ВАНДРОЎКІ**

Вясковыя творцы цікавейшыя за тусоўшчыкаў сталічнай багемы

МЯДЗЕЛ

У гэтым упэўніліся сябры пастаўскай арганізацыі Таварыства беларускай мовы. Чарговую паездку мы зладзілі 17 верасня праз Брусы, Вузлу, Старынкi, Чарэмшыцы, Занарач, “Зубраня” ў Мядзельскім раёне.

У Брусах агледзелі мемарыял на месцы спаленых фашыстамі мясцовых жыхароў і брацкую магілу рускіх салдат, якія загінулі ў 1916 годзе падчас Нарачанскай аперацыі Першай сусветнай вайны.

За вёскай у лесе, на месцы былога хутара, цяпер раскінуліся плантацыі лесагадавальніка. Мясцовы жыхар, якога мы там сустрэлі, аказаўся чалавекам кантактным і адкрытым. У размове ён распавёў пра тутэйшыя цікавосткі, адметныя мясціны і падзеі, прыгадаў некалькі гісторый ваеннага часу, якія адбыліся з яго роднымі. Як ён казаў, немцы прасілі дазвол узяць або купіць прадукты, расплачваліся за іх маркамі. Партызаны ж прыходзілі ноччу і забіралі тое, што хацелі. Быў выпадак, калі “лясныя месціцы” аднойчы зайшлі ў хлeў, са стрэльбы з глушыцелем застрэлілі пяць парсюкоў, рэквізавалі ў суседняга гаспадара каня з калёсамі і павезлі “здабычу” ў лес. А яшчэ неяк партызаны прыйшлі ў вёску і ў аднаго селяніна пачалі патрабаваць каня, але той пачаў гаварыць, што каня няма (яго схавалі). Тады “змагары” накінулі вяроўкі на рогі дзвюх кароў, што стаялі ў дварышчы, і павялі з сабой... Што ж, былі і такія партызаны.

Далейшы шлях ляжаў у вёску Лужы, якую ў час блакады спалілі фашысты. На яе папалішчы некаторы час дзейнічаў партызанскі аэрадром, на які з-за лініі фронту прыляталі самалёты. Пра гэта сведчыць сціплы помнік і надпіс на ім.

“Вузлянка” яшчэ жыве!

Наступны прыпынак быў у вёсцы Вузла. У 60-

70-я гады гэта было бойкае паселішча, у якім вівала жыццё. Але прамінулі залатыя часы. Школы ўжо няма, як няма і музея, царквы, млына, электрастанцыі ды і шмат чаго іншага. Рэзка скарацілася колькасць жыхароў. Добра, што хоць школьны будынак не займеў такога лёсу, як у некаторых іншых вёсках. Яго адрамантавалі і абсталявалі пад сацыяльны прытулак для нямоглых. Частка музейных экспанатаў апынулася ў Мядзельскім музеі народнай славы, штосьці засталося ў клубе-бібліятэцы, рэшта ж невядома дзе падзелася. А народны фальклорна-этнаграфічны ансамбль “Вузлянка” яшчэ жыве! Праўда, у ім не сорак чалавек, як раней, а ўсяго каля дзесяці. Але жанчыны, у асноўным пенсіянеркі, збіраюцца на рэпетыцыі, спяваюць аўтэнтычныя песні, і атрымліваецца гэта ў іх проста выдатна! Мы ўпэўніліся ў гэтым, пабачыўшы падрыхтоўку ансамбля да ўдзелу ў свяце “Слуцкія паясы”.

У Вузле мелі цікавыя сустрэчы з дзвюма адметнымі жанчынамі. Адна з іх, былая дырэктарка школы **Надзея Мішчанка**, расказала нам пра падзеі мясцовай гісторыі і паказала свае і матуліны вышыванкі. А мясцовая самадзейная мастачка **Ніна Гануш** запрасіла нас на экскурсію ў сваю невялічкую майстэрню, дзе мы змаглі пабачыць багатую выставу карцін гэтай неардынарнай асобы. Па нашым меркаванні, яе творы вартыя таго, каб дэманстравацца на выставах у музеях, бібліятэках і іншых установах культуры. Але большасць карцін пакуль што не мае рамак, ды і буклеты варта было б падрыхтаваць.

Такіх творчых людзей у вёсачках неабходна падтрымліваць

Пра гэта падумалася і ў час наведвання вёскі Старынкi, дзе цяпер жыве ў бацькоўскай хаце спявак, былы саліст Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі **Уладзімір Каўрус**. Гэты таленавіты аптымістычны чалавек не толькі расказаў нам сваю цікавую біяграфію, паказаў альбомы з фотаздымкамі, але і праспяваў пад гармонік не-

калькі песень, прачытаў свае вершы, якіх у яго, як аказалася, напісана многа. Але не друкаваліся. Гэтак сама, як і ў яго сябрука, жыхара суседняй вёскі Рускаі, **Аляксея**. Ён таксама прачытаў нам некалькі сваіх вершаў, якія запамніліся народнасцю, жартоўнай інтанацыяй і даволі высокай літаратурнай культурай. У размове Аляксей павёдаміў, што піша ў асноўным прозу і твораў у яго, “як у Льва Талстога”. Але не друкаваліся...

.....
Гэтыя нечаканыя сустрэчы са сціплымі творцамі, якія жывуць у невялікіх “шчарбатых” вёсках, дзе на адну жывую хату даводзіцца па некалькі закінутых, пацвердзілі высокі дух і вясуюкую духоўнасць нашага народа.
 .....

Міжволі параўноўваючы скокі і, як казаў адзін мой сябра, “вырабляюцца” дзеячаў беларускай псеўдакультуры на экранях тэлебачання з творчасцю мясцовых самадзейных мастакоў, майстроў, пісьменнікаў, спевакоў, адчуваеш, што намнога прыемней мець стасункі з Аляксеем, Уладзімірам, Нінай, Надзеяй, жанчынамі з “Вузлянкаі”, чымсьці з тусоўшчыкамі сталічнай багемы. Бо ў тутэйшых творцаў, хай сабе, часам, і не хапае прафесіяналізму, але затое ёсць шчырасць, захопленасць жыццём і глыбокія беларускія карані.

Каб кожны былы начальнік уладкаваў хаця б адну крыніцу...

Далей шлях пралягаў па паўднёвым ўзбярэжжы Нарачы. Гэта мясцовасць у часы Першай сусветнай вайны была арэнай крывавых баёў падчас Нарачанскай аперацыі. Сведкі той трагедыі – брацкія магілы рускіх салдат каля ракі Нарачанка і ў Чарэмшыцах, германскія агнявыя пункты каля Занарачы. У гэтай вёсцы нас чакала сустрэча з супрацоўнікамі мясцовай бібліятэкі **Людмілай Валадкевіч** і **Святланай Норкай**. Спадапрыня Людміла ашчадна

Самадзейная мастачка з вёскі Вузла Ніна Гануш.

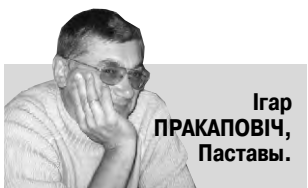
збірае і захоўвае матэрыялы па гісторыі, культуры і вядомых жыхарах Занарачы і ваколіц, стварыла багатую камп’ютарную базу інфармацыі. Асабліва шмат звестак і фотаздымкаў звязана з падзеямі Першай сусветнай вайны ў тутэйшай мясцовасці. Ёсць шэраг цікавых матэрыялаў пра вёску Карабаны, якія перадаў у бібліятэку яе ўраджэнец былы старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь **Зянон Ломаць**. Па ініцыятыве гэтага чалавека пастаўлены і асвечаны крыж-абярог на ўездзе ў вёску, зладжанае свята гэтага паселішча, адноўлена і асвечана некалькі крыніц...

.....
І з’явілася нечаканая думка: а каб кожны былы начальнік, ды і не толькі былы, ды і не начальнік, а проста жыхар Беларусі, ачысціў і ўладкаваў хаця б адну крыніцу... Наша зямля стала б краінай чыстых крыніц. І пілі б мы чыстую ваду, і мелі б мы светлыя думкі, і будавалі б мы прыгожую, заможную, шчырую і шчаслівую Беларусь...
 .....

Што за звер “зубронак”?

З такімі ўзнёслымі думкамі даехалі да нацыянальнага дзіцячага адукацыйна-аздараўленчага лагера “Зубраня”. Раней даводзілася тут быць неаднаразова, і заўсёды захапляўся ўзроўнем арганізацыі і зладжанасцю работы калектыву ўстановы. Але адна недарэчнасць заўсёды кідалася ў вочы і нараджала “нехарошыя” думкі пра мутантаў. Выклікае такую рэакцыю вялікі надпіс на ўездзе ў лагер – “ЗУБРОНАК”. Што гэта за звер такі? Па-беларуску маленькага зубра называюць “зубраня” або “зубранё”, таксама як і лісяня, аленяня, пчанё. Па-руску гэтага зверу завуць “зубрэнок”. А тут – “зубронак”! І ў гэтай форме назва множыцца ў перыядычных выданнях, дакументах, кніжных публікацыях. І потым хтосьці скажа, што гэта – літаратурная норма, і мутацыя будзе ўведзеная ў закон.

Адмаўляючыся ад роднай беларускай мовы, ад родных слоў, мы выклікаем мутацыю свядомасці і псіхікі, што, урэшце, разбурае душу. А гэта неясна печна. І балюча. Для народа, для краіны, для кожнага асобнага жыхара...

**НОВЫЙ МАГАЗИН
«АЛМИ»**

приглашает на работу в **г. Минск**
(мк-н Лебяжий, станция Масюковщина):

☑ **Администраторов**

☑ **Старших кассиров**

☑ **Продавцов**

☑ **Кассиров**

☑ **Заведующего производством**

☑ **Поваров 4-5 р.**

☑ **Формовщиков теста**

☑ **Пекарей**

☑ **Тестоводов**

☑ **Обвальщиков мяса**

☑ **Изготовитель п/ф**

Телефоны: **(017) 308-16-02,**
(029) 198-13-80, (029) 103-19-48

Отдел персонала: **Минск, ул. Припыцкога, дом 93, этаж 4** (ст.м. Каменная горка)

ЗАО «Юнифуд». УНП 800016624

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

• Відэаздымка вясяленняў, банкетая і інш. урачыстасцяў. Падарыце сабе фільм, які будзе цікава глядзець доўгія гады! ІП Сосоеў А.А., УНП 691892382. Т. (8-029) 5063428.*

• Вяселлі. Юбілей. Карпаратывы. Т. (8-029) 6188716.*

• Вяселны тамада, жывая музыка, разумныя цэны. Т. (8-025) 5144071.*

ФОТА-, ВІДЭАЗДЫМКА

• АМ-Відэа. Відэаздымка і мантаж. Усю восень скідка 30% на вытворчасць вясельных фільмаў. ІП Малько А.Г. УНП 691291314. Т. (8-029) 8745891.*

ГРУЗАПЕРАВОЗКІ

• Бус 1,5 тон, нядорага. ПУП “Дойлід-С” УНП 600077312. Т. (8-029) 1921299.*

• Івека – фургон да 3 тон, даўжыня 3,7 м, санпашпарт, санкіжка. ІП Радзілавец В.А. УНП 691393672. Т. МТС (8-029) 7038367.*

• Мерседэс 412, 2,5 т, паслугі грузчыка. Без выхадных. ІП Габрыновіч А.В. УНП 691885058. Т. (8-029) 7015520.*

• Мерседэс, 3,5 т, 20 куб. м, санпашпарт, санкіжка, хутка, нядорага. ІП Шыкін А.У. УНП 691507751. Т. (8-029) 8605068.*

• Тэнт, да 5 т. ПТУП “Саліра”. УНП 691506727. Т. (8-029) 7787574.*

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

• Аднаўленне бухгалтарскага ўліку ІП, ПУП, ТАА, ТДА. Кансультацыя па вядзенні, 1С, аднаўленні, падаткаабкладанні, ліквідацыі (баланс), адкрыцці, рэарганізацыі. ІП Сільцова М.І. УНП 691507537. Т. МТС (8-029) 7632186.*

• Брыгада будаўнікоў выканае мантаж, дэмантаж любой складанасці, бетонныя, дахавыя, аддзелачныя і інш. віды будаўнічых работ. ІП Невяровіч Ю.П. УНП 691892829. Т. (8-029) 5671404.*

• **АРГОНАВАЯ ЗВАРКА, ЗВАРАЧНЫЯ РАБОТЫ**, парогі, аркі, днішчы, аланжэроны, глушыцелі і інш. **АНТЫКА-РАЗЫЙНАЯ АПРАЦОўКА DINITROL**. Замена ланцугоў, рамонт падвескі. **ФАРБАВАЛЬНЫЯ РАБОТЫ**. ІП Блоцкі Д.Г. УНП 691395713. Т. (8-029) 3239999, (8-033) 3239999.*

• Будаўніцтва і рамонт індывідуальных жылых дамоў. ФХ “Лемешаў Н.В.” УНП 691169396. Т. (8-044) 7800660.*

• Будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў: дах, аддзелка любой складанасці, падмурак, кладка і інш. ПП “АлексДом” УНП 690550072. Т. (8-0176) 745851, (8-029) 7768262, (8-029) 3667001.*

• Бурэнне свідравін (скважін) на ваду. ІП Янцэвіч А.Р. УНП 590945450. Т. (8-029) 1287878.*

• **ВЫКАНАЕМ ВЫРАБЫ З МАСТАЦКАЙ КОўКАЙ. ВАРОТЫ, БРАМКІ, ПОРУЧНІ, КАЗЫРКІ, АГАРОДЖЫ І Г. Д. ІП ВАРАНОВІЧ А.М. УНП 691175298 Т. МТС (8-029) 2728695, МТС (8-029) 5355470.***

• Выраб і ўстаноўка міжпавярховых лесвіц з дрэва і жалезабетону. Наяўны, безнаяўны разлік. ІП Клаўсюк А.А. УНП 691512274. Т. (8-029) 7792477.*

• **ВЫРАБ ЯКАСНЫХ ЧАХЛОў** любой складанасці, пашыў аўтамабільных сало́наў, тэнтаў для лодак і ката́раў. ІП Мацко А.А. УНП 691514463. Т. Вэлком (8-029) 6932184.*

• Вырабы з металу: дзверы ўваходныя (вокнавыя, ліст 2 мм); вароты гаражныя, уязныя і адкатныя, брамкі, агароджы; навесы, казыркі, альтанкі; агароджы, лаўкі і столік для абудкавання могілак; рашоткі на вокны; сцёлажы зварныя і разборныя; скрыні газавыя; урны, кантэйнеры для ТБА, у тым ліку аўтамабільныя (12/17 куб. м); катлы і ёмістасці і інш. па эскізах заказчыка; шафы для адзення, апоры асвятлення; прыпыначныя пункты; электрашчыты і камплектацыя для падключэння прыватных дамоў; **НАВЯСНОЕ АБСТАЛЯВАННЕ І ПРЫЧЭПЫ ДЛЯ МОТАБЛОКАў**. Замеры, дастаўка, устаноўка. **АКАЗВАЕМ ПАСЛУГІ ПА ПАЛІМЕРНАЙ АФАРБОўЦЫ МЕТАЛАВЫРАБАў І ПЛАЗМЕННАЯ РЭЗЦЫ. НАЯўНЫ І БЕЗНАЯўНЫ РАЗЛІК**. ТАА “Механічны завод” УНП 600542830. Т. (8-029) 5040423, (8-0176) 746060 (пн-пт з 8-00 да 17-00).*

• Дах, заліўка фундаментаў, вагонка, блокхаўс, кладка, аддзелка лазняў, пісакардон, ламінат. Наяўны/Безнаяўны. Замер, дастаўка матэрыялу. Па РБ. ІП Лубочка А.А. УНП 691402568. Т. (8-029) 6096013, (8-029) 2281074.*

• **ДЫПЛОМНЫЯ, КУРСАВЫЯ, СПРА-ВАЗДАЧЫ ПА ПРАКТЫЦЫ**. Права, справаводства, архівазнаўства, ідэалогія, паліталогія і інш. гуманітарныя дысцыпліны дапамога напісаць кандыдат навук. E-mail: 6661741@mail.ru. ІП Крывіцкі Л.В. УНП 190609577. Т. (8-029) 6661741 (з 14-00 да 17-00 або з 22-00 да 24-00, штодзённы).*

• Еўрасцяжка. ІП Шыдлоўскі В.А. УНП 591702887. Т. МТС (8-029) 2335084, Вэлком (8-029) 3823187.*

• **МАНТАЖ, ДЭМАНТАЖ ДАХАў, УЦЯПЛЕННЕ ДАМОў ПАД КЛЮЧ, АФАРБОўКА, ВАДАСЦЁЧКА, АДДЗЕЛКА ДАМОў САЙДЫНГАМ І ІНШ**. ІП Бесараб А.В. УНП 691892579. Т. (8-029) 2754603, (8-044) 4654416.*

• Мантаж, дэмантаж даху, кроквенная сістэма. Аддзелка дамоў, франтонаў сайдынгам. Кладка блокаў. Сцяжка падлогі, ламінат. Наяўны і безнаяўны разлік. ІП Бажко А.В. УНП 691888639. Т. (8-029) 6943243, (8-033) 3013300.*

• Рамонт катэджаў, офісаў, кватэр; добрая якасць па памяркоўных цэнах. ІП Балееў І.І. УНП 691502137. Т. (8-033) 6660555.*

• **РАМОНТ ТЭЛЕВІЗАРАў ДОМА**. Гарантыя. ІП Зелянко В.М. УНП 690040614. Т. МТС (8-029) 2710273, Вэлком (8-044) 5559347.

• Рамонт халадзільнікаў, маразільнікаў. ІП Шапавал Г.В. УНП 690688393. Т. у Маладзечне 733177, (8-029) 3395974.*

• Рамонт, выраб розных металавырабаў, варот, брамак, лавак, сталоў, агароджаў з сеткі і прафнасіціла, навесы і г.д. Замер, дастаўка, устаноўка. ІП Мазалеўскі М.В. УНП 691514343. Т. (8-029) 5081330.*

• Распілоўка лесу с выездам да заказчыка – дошка, брус, кроквенная (стропільная) сістэма. Нізкія цэны. ІП Гардзей Е.В. УНП 591700580. Т. (8-029) 6141320.*

• **СПІЛУЕМ ДРЭВА ЛЮБОЙ СКЛА-ДАНАСЦІ**. ІП Былінскі В.М. УНП 690475812. Т. (8-029) 5755757, (8-029) 3493379.*

• Усе віды дахавых работ, фундамент, кладка, абшыўка дамоў сайдынгам, блок-хаўсам, вагонкай, падшыўка, вадасцёчка. Наяўны, безнаяўны разлік. ІП Клімовіч С.В. УНП 691296995. Т. (8-029) 3297170, (8-033) 3350723, (8-025) 9555719.*

• Фундамент, кладка, дах, зруб. ІП Яновіч Ч.А. УНП 600163826. Т. (8-029) 5024571.*

• Шафы-купэ, прыхожыя, спальні, дзіцячыя пакоі. ІП Купрэйчык А. П. УНП 690685907. Т. (8-029) 5085160, (8-044) 7899734.*

• Шынамантаж паслугі, раскатка дыскаў, зварка аргонам, рамонт падвескі. ІП Арол Д.Ф. УНП 691884036. Т. (8-033) 3836130, (8-044) 7841878.*

• **ЭЛЕКТРАМАНТАЖ**. ІП Ганецкі С.Р. УНП 691503598. Т. (8-029) 8543788, (8-029) 9780431.*

• Якасная аддзелка кватэр, дамоў “пад ключ”, шпатлёўка, шпалеры і г.д. ІП Скуратовіч С.С. УНП 691507287. Т. (8-029) 2501031.

РОЗНАЕ

ПРАДАЕЦЦА

Будматэрыялы, сантэхніка

• Арматура, сетка для сцяжкі, дэраізаляцыя, труба металічная. Дапамагу з дастаўкай. Т. МТС (8-029) 7737697.*

• Сетка рабіца 1,5-1,8 м.в., 50 шт, слупы металічныя. Арматура d 8,10,12 – 1800 м.п., вугалок 40 м.п., труба профільная 300 м.п. Т. МТС (8-033) 6603068.*

• Сетка рабіца ацынкаваная, шышыня 1,2-1,5 м (12 рул.), слупы металічныя (50 шт.). Дапамагу з дастаўкай. Т. (8-029) 7537679.*

• Усё для даху: металачарапіца, прафнасіціл, андулін, гнуткая чарапіца, фальцавая чарапіца, керамапласт, металаштакетнік. Поўная камплектацыя, замер, дастаўка, гарантыя. ПП “АлексДом” УНП 690550072. Т. (8-0176) 745851, (8-029) 7768262, (8-029) 3667001.*

Оценка
всех видов

недвижимости:
квартиры, дома,
офисы, магазины,
склады и др.
Тел. **(8-044) 5375266,**
(8-033) 3823617,
(8-029) 6701505.
ИП Суховерхая Д.А. УНП 691362430

Ремонт
ноутбуков
компьютеров
любой сложности

- Выезд мастера на дом
- Выкупаем компьютерную технику б/у.

Тел. МТС **(8-029) 254-89-91,**
Велком **(8-029) 953-49-46.**
ЧУП «Рунком» УНП 690552869

Сельгас-, будаўнічая тэхніка, абсталяванне

• Катлы. Печи. Лазні. Бетонамашалкі. Воданагравальнікі. Помпы. Сантэхніка. Ацяпленне. Культиваторы. Сайт 940.BY. ІП Глінскі М.М. УНП 190337652. Т. (8-029) 2599940.*

• Прычэп для мотаблока. Т. (8-029) 8582378.*

• Самаробны дизельны трактар. Т. (8-029) 6525751.

Камп’ютары, TV, сродкі сувязі

АНТЕННЫ
СПУТНИКОВЫЕ

Рассрочка 8-029-570-22-12
без % 8-029-905-63-93
ИП Емельянов А.В. УНП 600361413

• **АНТЭНЫ СПАДАРОЖНИКАВЫЯ. РАСТЭРМІНОўКА БЕЗ %. ДАСТАўКА І ўСТАНОўКА БЯСПЛАТНА**. ІП Емяльянаў А.В. УНП 600361413. **Т. (8-029) 7627898, (8-029) 3326779.***

• **АБАНАЕНЦІЯ КАРТЫ “ТРЫКАЛОР” – СКІДКІ! АКЦЫІ! АНТЭНЫ СПАДАРОЖНИКАВЫЯ – ВЯЛІКІ ВЫБАР, НІЗКІЯ ЦЭНЫ**. ІП Бойка Т.Л. УНП 691290609. Т. (8-044) 7170634, (8-033) 3352045.*

• **АНТЭНЫ СПАДАРОЖНИКАВЫЯ ТРЫКАЛОР, НТВ+, ЗАМЕНА СТАРЫХ ПРЫЁМНІКАў НА НОВЫЯ**. ПТУП “Ліцэраль”. УНП 690371107. Т. (8-0176) 738353, (8-029) 3900408, (8-029) 7728320. *

Мэбля

• Дыван насценны 2х3 натуральны, вельмі прыгожы, дыван на падлогу (вытворчасць Венгрыя), стол пісьмовы, карычневы, шафа 4-створкавая (можна паасобку, як 2-створкавая), усё б/у у добрым стане. Нядорага. Т. (8-029) 6929208.

• Канапа-ложак, 2 шт. (кніжкі), б/у, выдатны стан. Т. (8-0176) 580954, (8-029) 1578978.

• Стол камп’ютарны вялікі, 2 камоды (колер арэх), трохі б/у, у ідэальным стане, стол-кніга б/у, пліта газавая “Гефест” 60 см белая, новая, шасціструнная гітара ў чахле, машынка вязальная “Украінка”. Т. Вэлком (8-029) 3232216.

Жывёла, птушка, пчолы

• Бараны, авечкі. Т. (8-029) 6578681.*

• Парасяты в’етнамскія. Т. МТС (8-029) 5644195.*

• Парасяты в’етнамскай пароды. Вілейка. Т. (8-029) 9260228.

• Парасяты в’етнамскай пароды. Маладзечанскі р-н. Т. (8-0176) 505195, (8-033) 6316635.

• Цялушка 2 мес. У Вілейцы. Т. МТС (8-033) 6634420.

ЗАКУПАЕМ
лошадей, коров, быков

Закупаем
по месту жительства
живым весом
Тел. Велком (8-029) 60-65-386
ИП Кевра А.С. УНП 590818581

ТОРГОВО-АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ЦЕНТР

ЯНКИ КУПАЛЫ 130

АРЕНДА
ТОРГОВЫХ И ОФИСНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ
3 месяца АРЕНДЫ - ТОЛЬКО КОММУНАЛЬНЫЕ ПЛАТЕЖИ
8 029 687 78 28
ИП Исаяев Д.А. УНП 691500798

Размясці сваю аб’яву не менш за ТРЫ РАЗЫ, і яе прачытаюць у Інтэрнэце на сайце

Rh.by

• Шчання ёрка. Т. (8-029) 5719668, (8-029) 9368569.*

• Шчаняты ўсходне-еўрапейскай аўчаркі, 2 месяцы. Т. (8-029) 7046266.

Іншае

• Адзенне, абутак для хлопчыка 8-10 год, б/у, у выдатным стане, танна. Т. (8-044) 7283621.*

• Бульба буйная ў Маладзечне, нядорага. Т. (8-029) 5506267.*

• Бульба дробная, буйная і насенная. Т. (8-029) 9478533.

• Бульба. Т. (8-033) 3865672.

• Сукенка вясельная, памер 46-48, колер шампань, 1 раз б/у. Т. (8-044) 7283621.*

КУПЛЮ

Сельгас-, будаўнічую тэхніку, абсталяванне

• Мотаблок МТЗ, аўтапрычэп, нядорага, матацыкл Мінск. Т. (8-029) 6299208.*

Жывёлы

• Кабана, свінню. Т. (8-029) 5688765, (8-044) 5423601.*

• Карову, каня, цялушку. Т. (8-029) 8201331.*

• Шчаняты 2-месячныя, парода – ёркшырскі тэр’ер, акрас – серабрыста-рыжы, прывітыя, ёсць радаслоўная. Т. Вэлком (8-044) 7633488, МТС (8-033) 6350269.

Антыкварыят

• **АНТЫКВАРНЫЯ РЭЧЫ:** мэбля, самавар, фарфор, гадзіннікі, статуэткі, іконы, манеты, фотаапараты і іншае. Т. МТС (8-029) 5744744.*

• **АНТЫКВАРЫЯТ ДОРАГА! БЕЗ ПАСРЭДНІКАў. Выезд!** Т. МТС (8-029) 7764214.*

• **АНТЫКВАРЫЯТ, ФОТААПАРАТЫ, ГАДЗІННІКІ, ГРАМАФОНЫ, АБРАЗЫ, МЭБЛЯ, ФАРФОР І ІНШЫЯ СТАРЫЖЫТНЫЯ РЭЧЫ**. Т. (8-0176) 542987, (8-029) 6564854.*

Іншае

• 4-ы том Беларускай энцыклапедыі, выдав. “Беларуская Энцыклапедыя” імя Петруся Броўкі, 1996. Т. (8-029) 6550799.*

• Кнігу “Памяць” Мядзельскага, Смаргонскага, Валожынскага, Мінскага, Лагойскага раёнаў. Т. (8-029) 5019550.*

КУПЛЮ ДОРОГО
ГОВЯДИНУ
КОНИНУ
БЫКА
живым и убойным весом
Производим вынужденный дорез.
8(044)713-50-80, 8(029)843-14-94

ИП Казанко С.Н. УНП 79084134

Куплю
быков, телят
коров
по ВЫСОКИМ ценам.
Тел. **8-044 560-62-02,**
8-033 364-38-38.
ИП Настусевич Е.В. УНП 590818711

КУПЛЮ
коня, КРС
и др.
Т. **(8-044) 777-44-48,**
(8-044) 484-65-90,
(8-029) 393-92-56.
ИП Жамойтин Д.В. УНП 590191739

Котенок ищет замечательного хозяина

*Ласковый и воспитанный. Привезу прямо вам домой. Тел. **(8-029) 6418758.***

Мальчик, 3,5 мес.

• Кнігу “Памяць”, розныя раёны. Т. (8-044) 7982430.*

• Монакуляр, бінокль марскі. Т. (8-029) 5019550.*

ІНШАЕ

• Гатовы бізнес “вытворчасць вокнаў ПВХ” з дакументамі і матэрыяламі, 105 000 000 руб ІП Несцераў С.Л. УНП 691515311. Т. (8-029) 2776419.

ПРАЦА

ШУКАЮ ПРАЦУ

• Вадзіцель з асабістым мікрааўтобусам шукае падпрацоўку. Т. (8-033) 6650328.

• Дапамагу папілаваць дровы. Т. (8-029) 9756978.*

• Дах, зварка, унутраная аддзелка і інш. Т. (8-025) 5207285.*

• Майстар-аддзелачнік зробіць кваліфікаваны еўрарамонт (ад дробнага да “пад ключ”). Т. (8-044) 5724916.*

• Масажыста. Т. (8-029) 2609392.*

• Па аддзелцы і будаўніцтве. Т. (8-029) 8652994.

• Праграміста (праграміраванне ў 1С, у DOS, суправаджэнне задач “Улік ОС”, “Улік МЦ”, “Улік ТМЦ і выліска са склада”, “Калькуляцыйная картатчка”). Маладзечна. Т. Вэлком (8-029) 145-08-89, МТС (8-029) 263-88-79.*

ПАТРАБУЮЦЦА

• Станочнікі стужкавапілавальных станкоў па дрэве. Заробак высокі. ФХ “Свянціцкага” УНП600538931. Т. (8-029) 1266171.*

Требуется

Водитель
категории «Е»
на автомобиль Мерседес
для выполнения международных перевозок грузов.
Тел. **(8-01771) 21545,**
(8-029) 6654398
Ч

ИП Улас В.В. УНП 590982367

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

+375 33 6809966 +375 29 6809966

Акция!!!
третий потолок за пол цены

Замер, дизайн бесплатно Нал./без. расчет Немецкое качество

Натяжные потолки

Крисмас

Вел. 8 (044) 468-68-66, МТС 8 (029) 729-11-43 <http://krismas.by>

Рассрочка до 6 мес. 0% / Гарантия 25 лет УНП 591314729

Натяжные потолки

Тканевые, 2-уровневые, фотопечать, Парящие линии

Новинка-2015:
Резные натяжные потолки Apply (Эплай)

Гарантия на потолки 25 лет

Входные и межкомнатные двери

Закажите двери во всю квартиру – получите натяжной потолок В ПОДАРОК!

Акция:

Наш сайт www.sofien.by

Тел. (8-029) 639 07 07

Натяжные потолки GoldSoffit

- ✓ Качество
- ✓ Скидки
- ✓ Рассрочка 0%

Замер, консультация **БЕСПЛАТНО**

Тел.: (8-044) 462-60-61, (8-029) 806-29-58

ИП Эммитров О.В. УНП 591341937

МОНТАЖ

систем отопления, водопровода, канализации

ВНУТРЕННИЕ И НАРУЖНЫЕ РАБОТЫ

- устранение засоров любой сложности
- гидродинамическая прочистка труб
- промывка систем отопления
- видеодиагностика труб

УСЛУГИ МИНИ-ТЕХНИКИ

Тел. (8-029) 63-88-100 (8-044) 744-73-54

Натяжные потолки

ОТ ЛУЧШИХ ЕВРОПЕЙСКИХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

- ✓ Монтаж любой сложности
- ✓ Тканевые Descor
- ✓ Высокое качество,
- ✓ Низкие цены
- ✓ Гарантия 15 лет

(8-029) 655 93 53

ИП Лотенков Д.М. УНП 691496664

Энергосберегающие окна

- Окна, двери, перегородки
- Аллюминевые балконные рамы и витражи
- Двери металлические
- Жалюзи и рольшторы
- Откосы

Кредит на дому, гарантийное обслуживание

Товар сертифицирован ООО "Окноград". УНП 690639306

Тел. (8-044) 718-19-82 МТС (8-029) 870-83-83 (8-0176) 73-64-66

Ремонт окон любой сложности

Крыши Фасады

под ключ

- Обшивка домов и фронтонов сайдингом
- Ламинат, деревянные полы
- Водосточка
- Шпаклевка

Тел. (8-029) 275-46-03, (8-044) 465-44-16

БЕНЗОЭЛЕКТРОТЕХНИКА

ОТ ПЕРВЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ЗАВОДОВ

Faenger BOSCH ECO Etec-Mac

БЕНЗОПИЛЫ · ТРАВКОСИЛКИ · ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ
КУЛЬТИВАТОРЫ · МИНИТРАКТОРЫ · МОТОБЛОКИ

ЗА НАЛИЧНЫМ И БЕЗНАЛИЧНЫМ РАСЧЕТ

г. Молодечно: ул. Черняховского, 42 (8-0176) 73-61-43
ул. Вилейская, 56а (029) 110 21 52
Вещ. рынок, пав. №8, ул. Мира, 3 (8-01771) 20-704
Колхозный рынок магазин "Синтез"
г. Вилейка: ул. Советская, 24

ОКНА ДВЕРИ ПВХ

- Аллюминевые рамы -20%
- Металлические двери
- Отделка откосов + сетки

Пенсионерам скидки

(8-033) 303-23-53 (8-025) 524-49-81

ИП Кудрявцев В.А. УНП 690551423

ОКНА ПВХ Балконные РАМЫ

«Brusbox» и «Rehau» Германия

- ✓ Гарантия 3 года
- ✓ Собственное производство

МТС 8-029 2640471 Velcom 8-044 7354268

ИП Десятник Р.В. УНП 690494146

Окна Двери ПВХ

Рассрочка!

- Балконные рамы
- Отделка откосов

Тел. Велком (8-029) 656-41-37, МТС (8-029) 865-49-59

ООО «Сакура» УНП 690601417

Окна Рамы Двери ПВХ

НИЗКИЕ ЦЕНЫ! Рассрочка!

Собственное производство

Приглашаем к сотрудничеству дилеров

Велком (8-029) 664-66-07 МТС (8-033) 664-68-07

ООО «ПрогрессСтройГрупп» УНП 191441595

ОКНА ДВЕРИ ИЗ ПВХ И АЛЮМИНИЯ

ЗА 3 ДНЯ

БАЛКОННЫЕ РАМЫ

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ ДИЛЕРОВ И СТРОИТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ

БЕСПЛАТНО

ВЫЕЗД ЗАМЕР КОНСУЛЬТАЦИЯ ДОСТАВКА

8-033 333-17-33 8-044 75-777-37

ИП Васковский В.С. УНП 690549596

ЛАМИНАТ

Супермаркет напольных покрытий

Мы стали ещё больше, а цены ниже!

Более 200 видов ламината в наличии,

а также: линолеум, плинтус, подложка, плита OSB, сухие смеси.

Ждём Вас по новому адресу:

г. Молодечно, ул. Воляница, 12Е ЧП «Солос-плюс» УНП 690617644

Тел. 8-0176 50-40-56, Велком (8-029) 156-88-86

Окна, двери ПВХ Балконные рамы

по ценам производителя

- ✓ рассрочка платежа (без %, справок, поручителей)
- ✓ сч/фактура, чековая книжка
- ✓ отделка откосов
- ✓ замер, доставка БЕСПЛАТНО
- ✓ пенсионерам скидки
- ✓ сертификаты качества

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ (любой сложности)

Тел. (8-029) 557-47-75 МТС, (8-029) 354-57-77 Велком, (8-0176) 77-57-08 факс

ЧПУП «Буддласт». УНП 690634914

ВСЕ ВИДЫ КРОВЛИ МЕТАЛЛОЧЕРЕПИЦА

(РБ, РФ, Польша)

ПРОФНАСТИЛ

www.vira-tr.by

- МОДУЛЬНАЯ МЕТАЛЛОЧЕРЕПИЦА GERMANIA
- МЕТРОБОНД
- ГИБКАЯ ЧЕРЕПИЦА
- ВОДОСТОКИ
- ЭЛИТНЫЕ ОКНА ПВХ
- МАНСАРДНЫЕ ОКНА
- ГАРАЖНЫЕ ВОРОТА
- УТЕПЛИТЕЛИ

8(017)292-13-78 8(029)68-222-58

ООО «ВТ-Сити» УНП 191301059

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

от студии Vintage

по низким ценам!!!
светильники в подарок!!!

потолочные карнизы в подарок!!!

Скидка 10%

8-044-788-24-74 8-029-557-89-17

ИП Бурдешко Ю.В. УНП 691515536

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

Низкие цены! Скидки! 15 лет гарантии

НОВИНКА! ЖИДКИЕ ОБои

www.npotolok.kraj.by

Велком 93-73-200 МТС 764-62-49

ИП Авсичевич М.Д. УНП 691290494

ЧПУП "Империя потолков" УНП 591608560

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

Монтаж РАССРОЧКА от 2 до 6 мес.

любой сложности

Гарантия 25 лет Низкие цены !!!

мтс (033) 377-8-000 vel (029) 377-8-000

- ✓ окна из ПВХ
- ✓ двери
- ✓ аллюминевые балконные рамы
- ✓ металлические двери
- ✓ отделка тёплых откосов

Доступные цены, собственное производство. Гибкая система скидок, РАССРОЧКА 0%!

8(029) 213-82-58 (МТС) 8(044) 462-96-09 (Велком)

ИП Курдо В.Б. УНП 691409812

ОКНА ПВХ ДВЕРИ

- москитные сетки
- отделка откосов
- балконные рамы

БЕСПЛАТНЫЙ замер и доставка

без выходов с 8.00 до 20.00

ИП Бураковский В.К. УНП 691518946

8 029 384 41 92, 8 033 374 41 30

Натяжные потолки

Быстро! КАЧЕСТВЕННО!

Выезд в регионы

Т. (8-029) 9331933 (8-033) 6706666

ИП Малько А.Н. УНП 691511819

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

Бесшовные материалы

* Мат * Сатин * Глянec * Дескор

Soffitto

когда для фантазии и неба открыто

Установка на 2 день после замера

15 лет гарантии

Широкая система скидок
Вспроцентная рассрочка платежа
Нал./безнал. расчет

8033 37 88 199 8029 37 88 199

www.soffitto.info

ИП Луконкин Д.А. УНП 590983085

Окна Двери ПВХ

от производителя для ВАС.

Т. (8-029) 563-66-62.

ИП Новаш А.П. УНП 691880878

ОКНА ДВЕРИ ПВХ Балконные РАМЫ

Собственное производство

ООО "Корсет бай" УНП 590778916

Тел. (8-029) 343-84-85, 935-67-40, МТС 267-67-20

ЕСЛИ ВЫ РЕШИЛИ УСТАНОВИТЬ ПВХ ОКНА И ЗАБОТИТЕСЬ О СВОЕМ ЗДОРОВЬЕ ТО ЭТО К НАМ:

стабилизированный без свинца FORIS

оконные рамы ПВХ стабилизированы кальцием и цинком

Скидки !!!

177-00-89 (029) 641-12-45 (044) 700-76-05

(0176) 763425, 763426

ИП Подольян УНП 690281795

ОКНОГРАД

БАЛКОННЫЕ РАМЫ ЖАЛЮЗИ ОКНА РОЛЬШТОРЫ

8(029)688-43-34 8(029)886-43-34

ОКНОГРАДБЕЛBY

ИЗГОТОВИМ:

- ОКНА ПВХ, дерево
- МЕЖЭТАЖНЫЕ ЛЕСТНИЦЫ на заказ
- МЕЖКОМНАТНЫЕ ДЕРЕВЯННЫЕ ДВЕРИ из массива дерева (сосна, дуб, ливственница)

Тел. (8-029) 615-75-20, 775-51-12

ООО "Ави-Арт". УНП 690686612

У Латвіі шукаюць віляйчанку са старога фота

ВІЛЕЙКА

**Сільвія Рамейка з Латвіі
шукае пляменніцу
бабулі з Вілейкі.**

– Мы ўсёй сям’ёй вельмі хочам знайсці Марыю – да шлюбу яе прозвішча, магчыма, было **Чуковіч**. Яна нарадзілася ў Вілейцы і па меншай меры жыла там да 1976 года.

.....
**Бо апошні ліст,
які знайшла, да-
таваны 1975 го-
дам.**
.....

Распавяла Сільвія гісторыю сваёй сям’і:
– Мая бабуля Люба нарадзілася ў Вілейцы 10 красавіка 1914 года. У яе быў старэйшы брат Міхаіл і, мяркуючы па фатаграфіях, яшчэ адзін брат – Яфрэм. Але не ўпэўненая, што ён быў ад той жа маці. Пра сяцёр не ведаю. Па расказах бабулі, калі ёй быў годзік, у 1915 годзе ў дом трапіла міна. Маці загінула, а дзеці выжылі, бо былі на вуліцы. Бацька Сцяпан (або Стэфан, так як лічыліся палякамі) ажаніўся другі раз.
У пошуках працы Люба ў 1934 годзе прыехала ў Латвію.
Тут выйшла замуж за **Адама Рамейку** ў 1941 годзе.

**Дзяўчынка з фота
прыкладна
з 1950 года**

– Марыя, як разумею з лістоў бабулінага брата Міхаіла, пляменніца бабулі. Таму, хутчэй за ўсё, таксама была з прозвішчам Чуковіч, – працягвае Сільвія. – Яна жыла ў Вілейцы і выйшла замуж каля 1975 года. Яе год нараджэння прыкладна 1950. Яна з дзядзькам Міхаілам прыязджала ў Латвію да маёй бабулі ў Лімбажскі раён. Мяркую, паколькі яе браў у Латвію дзядзька Міхаіл, бацька Марыі памёр, калі яна была маленькая. Магчыма, гэта быў той самы Яфрэм. На ўсіх здымках, што ў нас ёсць, у тым ліку на двух пахавальных, Марыя – маленькая дзяўчынка з хусткай на галаве. На гэтым фота яна з дзядзькам Міхаілам і яго жонкай Нінай. Дзяцей у іх не было, абое ўжо памерлі і думаю, што пахаваныя ў Барысаве.

Сільвія расказвае, што ва ўсе магчымыя месцы тэлефанавала і нідзе не дапамаглі. Можна, нашы чытачы пазналі гэту дзяўчынку на фатаграфіі, ведаюць пра яе лёс? Каардынаты Сільвіі Рамейкі для сувязі такія: **silvija.romeiko@gmail.com**, тэлефон **+371 29 17-16-80**, адрас: **Латвія, Рыга, вуліца Маскавас, 252 /7-19, LV-1063**. Ці звяртайцеся ў рэдакцыю.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Маленькая Марыя разам з дзядзькам Міхаілам і яго жонкай Нінай.

Фота забеспечана Сільвіяй РАМЕЙКАЙ

● ПАЗЫІЯ

Чытачы прысвячаюць вершы Міхалу Клеафасу Агінскаму

“РГ” з Палацам культуры ў Маладзечне зладзілі для чытачоў конкурс. Ахвотным атрымаць білет на оперу “М. К. Агінскі. Невядомы партрэт” патрабавалася працягнуць радок “Над Залессем гучыць паланэз”.

Сёння мы друкуем творы, якія атрымаліся ў выніку творчага эксперыменту. Пераможцам стаў наш пастаянны чытач **Вячаслаў Курбака**:

(героям паўстання 1830-31 гг.

*Над Залессем гучыць паланэз...
Помніш, ты, тыя слаўны часіны,
Калі некалькі тысяч гарэз
Шлі змагацца за волю Айчыны.*

*Мужных сэрцаў вагонь не спыніць
І душа іх свабодай пела,
Ад святых беларускіх крыніц
Да нябёсных вышыняў узляцела.*

*І, як шчодрым дажджом набрыняў
Увокал вецер гарачай крывёю,
Звонам страшным грывеў гром,
На спачын завучы герояў.*

*І змагаўшыся сотні дзён,
Сіла хістку галінку ломіць.
Колькі іх дасталося ў палон?!..
Колькі ў глебе чарвей корміць?!..*

І расправіў чорны арол

*Над зямелькаю нашае крылы,
Захінуў ад святла дол,
Каб мы звацца сябе забылі.*

*Забароненае ўсё –
Мова, вера, звычкі народны.
Беларуссю наш край ужо
Не назваць нам старонку родну.*

*Хтосьці быў ішчаслівейшы другіх
І ўцёк ад расправы царскай,
Ды ня зайздрасны лёс у іх –
Быць у расстанні з роднаю хатай,*

*Родным краем, матуляй старой
І дубком-асілкам на ўзгорку,
Ужо ня ўбачыць каханай сваёй,
На чужыне і хлеб горкі*

*Так пазбыўся Радзімы крас,
Што любіў больш за ўсё на свеце,
Пан Агінскі Міхал-Клеафас,
Ёй служыць меў заўсёды на мэце!*

*Кожнай кропляй сваёй крыві
Ён страждаў без яе ветру,
Знемагаў ад сваёй любві,
Як бяз музы маркоцяць паэты.*

*Бог к яму з нябёсаў сышоў
І сказаў тады Бацька сусветны,
Каб заўлення ў нотах знайшоў –*

Ускалыхнуў родны край гэтак!

*І ў фальварку, дзе клён і бэз,
Ён пісаў у тае цяжкі гадзіны,
Беларусаў святы паланэз,
Назаўжды развітаўшысь з Радзімай!*

*Яшчэ адзін верш даслаў Андрэй Чуес:
Над Залессем гучыць паланэз,
Гукі музыкі свет напаўняюць.
Тры старэнькія скрыпкі, узяўшы ля-дыез,
“Развітанне з Радзімай” граюць.*

*Над Залессем гучыць паланэз,
Думкі-птушкі ў вырай злятаюць.
Разам з сэрцам. Праз мора, праз горы,
Смак жыцця, моц жыцця спасцігаюць.*

*Над Залессем гучыць паланэз.
Нібы побач стаіць разам з намі
Сам Міхал Клеафас. Праявіў інтарэс
Да тых нот, што нятленны з гадамі.*

Над Залессем гучыць паланэз.

І яшчэ адзін прапанаваны варыянт за
подпісам **Аляксандра Малікава**:
*Над Залессем гучыць паланэз...
Быццам рэха. А быццам і не...
Аддзел інфармацыі.*

● КАЛЯНДАР

**24 КАСТРЫЧНІКА
1795 год.** Адбыўся трэці
падзел Рэчы Паспалітай.

**26 КАСТРЫЧНІКА
205 гадоў** з дня нараджэння Генрыка Дмахоўскага (1810 – 1863), беларускага скульптара, аднаго з кіраўнікоў рэвалюцыйнага руху ў Беларусі і Польшчы. Пасля заканчэння прыродазнаўчага факультэта Віленскага ўніверсітэта далучыўся да паўстання 1830-1831 гадоў, удзельнічаў у партызанскіх дзеяннях на мяжы Расійскай імперыі. Пасля паразы паўстання яго атрад быў вымушаны адступіць на Палессе, а затым на Валынь, адтуль у Галіцыю (на тэрыторыю Аўстра-Венгрыі). Аўстра-венгерскія ўлады арыштавалі, суд прыгаварыў да зняволення, якое адбываў у 1834–1841-м у крэпасці Куфтайн. Пасля вызвалення жыў у Францыі, вучыўся ў мастацкай школе, наведваў майстэрні вядомых скульптараў. У 1846 удзельнічае ў вулічных баях у Львове. У 1852 апынуўся ў ЗША пад імем Генры Д. Сандэрс. Для будынка кангрэса (у Вашынгтоне) ён стварае бюсты Джорджа Вашынгтона, Томаса Джэферсана, Бенджаміна Франкліна, Тадэвуша Касцюшкі. Гэтыя бюсты і сёння ўпрыгожваюць памяшканне Кангрэса ЗША. У гэты час ён робіць медальён з сілуэтамі пакараных смерцю дзекабрыстаў, скульптурную групу “Тарыбальдзі з воінамі”. У ЗША памерлі яго жонка і дзеці, пахаваныя ў Філадэльфіі, на іх магіламі ён паставіў помнік з беласнежнага мармуру. Па смерці родных, у маі 1861-га (4 гады цягнулася бюракратычная валакіта, пакуль яму далі дазвол выехаць з ЗША), Дмахоўскі адкрывае скульптурнае атэльё ў Вільні. Сярод найлепшых твораў, зробленых у гэты час, – мадэль надмагільнага помніка Барбары Радзівіл, фігура Св. Уладзіслава для віленскай катэдры, помнік Уладзіславу Сыракомлю. Абраны грамадствам правадзейным членам Віленскай археалагічнай камісіі. Падчас паўстання 1863-1864 гадоў стаў паўстанцкім камісарам Дзісенскага павета. Загінуў 26 мая 1863 года ў адным з першых баёў з царскімі войскамі.

**27 КАСТРЫЧНІКА
140 гадоў** з дня нараджэння Льва Клейнбарта (1875 – 1950), крытыка, публіцыста, даследчыка беларускай літаратуры. **1430 год.** Памёр вялікі князь Вітаўт. Нарадзіўся ў 1350 годзе.

**28 КАСТРЫЧНІКА
1920 год.** У Вільні выдадзеная газета “Наша ніва” – спроба аднаўлення аднайменнай ранейшай газеты (выходзіла да 20 снежня 1920 г.).

Марыя БЕРАСНЕВА.

ТЭМА НУМАРА

Ахвярамі
педафіла
сталі
9-гадовыя
дзеці

Абласная лінія кругласутачнай экстраннай псіхалагічнай дапамогі “Тэлефон даверу”: (8-017) 202-04-01
Дзіцячая тэлефонная кругласутачная лінія: 8-801-100-1611

Псіхолаг Алена Галоўка кажа, што рабіць бацькам, якія даведаліся, што іх дзіця стала ахвярай педафіла

1. Нельга ўпадаць у паніку, асабліва пры дзіцяці, і казаць, што жыццё скончылася
2. Ні ў якім разе нельга рабіць выгляд, што нічога не адбылося
3. З дзіцем трэба пагаварыць, даць яму магчымасць выгаварыцца, але не зводзіць да таго, што ўсё нармальна
4. Нельга зрывацца на дзіцяці ці казаць, што ён сам вінаваты
5. Нельга задаваць пытанні накшталт: “Чаму ты не ўцёк?”, “Чаму ты туды пайшоў?”
6. Не трэба займацца самабічаваннем, лічыць сябе дрэнным бацькам і наракаць, што не ўратаваў дзіця або няправільна выхаваў

МАЛАДЗЕЧНА

Асуджанаму па гэтым злачынстве маладзечанцу 35 гадоў. Супраць яго было ўзбуджана 10 крымінальных спраў.

Цягам 2009 года мужчына гвалціў дачку сваёй сужытніцы, распавёў начальнік аддзела па наркакантролі і супрацьдзеянні людзьмі Маладзечанскага РАУС Дзмітры Сухоцкі.

Як паведамляе следчы, у кватэру, дзе жыў асуджаны, прыходзілі і іншыя дзеці, знаёмыя дачкі сужытніцы. Ён гвалціў іх таксама: і хлопчыкаў, і дзяўчынак, без разбору. Самым малодшым было па 9 гадоў.

Пасля 2009 года мужчына перастаў гвалціць і вярнуўся да нармальнага жыцця. Дзеці нікому нічога не расказвалі, а сужытніца ні пра што не здагадвалася.

– Ёй цяжка паверыць і дагэтуль, – значае Дзмітры Сухоцкі. – Падчас расследавання праводзілі спецыяльныя экспертызы, з дзецямі размаўлялі ў прысутнасці спецыяльных псіхолагаў.

Пацярпелі трое. Узбудзілі дзесяць крымінальных спраў, паколькі ад дамаганняў дзеці пацярпелі не адзін раз.

Следчы мяркуе, яны вельмі доўга маўчалі, таму што мужчына іх запалохваў. Дзеці нічога не казалі ні сваім аднагодкам, ні бацькам.

Некалькі месяцаў таму гвалтаўніка асудзілі на 15 гадоў зняволення. Расследаванне справы цягнулася чатыры месяцы.

Як заўважае Дзмітры Сухоцкі, апошнім часам досыць часта выплываюць такія справы.

Колькасць раскрытых злачынстваў па педафіліі павялічваецца. Пераважна гэта падзеі, якія адбыліся не ў бліжэйшы час, а нашмат раней. Сёлета гэта адзіная раскрытая справа па педафіліі.

Асуджанага затрымалі ў студзені 2015 года. Раней ён жыў каля Чысці, потым перабраўся ў Маладзечна. Мужчына ўжо быў судзімы.

Адкуль стала вядома пра гвалт, следства не раскрывае.

Як заўважыць, што дзіця згвалтавалі

Парады дае псіхолаг Маладзечанскага тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Алена Галоўка.

Рэакцыя на сэксуальны гвалт у дзяцей і падлеткаў розная.

Дзецям да трох гадоў ўласцівыя страхі, парушэнне сну, страта апетыту, агрэсія, страх перад чужымі людзьмі, сэксуальныя гульні.

У дашкольнікаў і малодшых школьнікаў на першы план выступаюць эмацыйныя парушэнні: трывога, баязлівасць, блытанасць пачуццяў, віна, сорам, агіда, бездапаможнасць, адчуванне сваёй сапсаванасці. У дзіцячых малюнках з’яўляюцца чорныя і цёмныя колеры, страшныя эпізоды. Парушаюцца паводзіны: з’яўляецца адасобленасць, агрэсія.

Для падлеткаў – агіда, сорам, віна, недавер, сэксуальныя парушэнні, адчуванне ўласнай сапсаванасці, частая задуманасць, цяжкасці ў зносінах з аднагодкамі, пазбяганне зносінаў з імі. У падлеткаў: спробы суіцыду, сыходы з дому, агрэсія, рэзкае змяненне паводзінаў, прагулы ў школе, няздольнасць аба-

”

У дзіцяці гібкая псіхіка, дзеці добра спраўляюцца з такімі сітуацыямі, ім лягчэй іх перажыць, чым дарослым. Звычайна бацькі пачынаюць панікаваць, і жыццё сям’і змяняецца настолькі, што дзіця атрымлівае большую траўму ад наступстваў, чым ад самой трагедыі.

Псіхолаг
Алена Галоўка

раніць сябе, несупраціўленне гвалту і здзеку над сабой.

Кожная сітуацыя ўнікальная, кожнае дзіця шукае свае спосабы справіцца з гвалтам, раска-заць, што здарылася.

Некаторыя з гэтых прыкмет могуць з’явіцца ў любога дзіцяці, якое сутыкаецца са стрэсам. Некаторыя дзеці, якія падвяргаліся гвалту, не праяўляюць ні аднаго з трывожных сімптомаў, апісаных вышэй, і паспяхова хаваюць тое, што з імі адбылося. Але калі мы маем справу з дзіцем, якое перажывае моцны стрэс, мы мусім не выключыць магчымасць сэксуальнага гвалту. Дзецім вельмі цяжка адкрыта казаць пра гэта. Бацькам варта наладжваць даверлівыя адносіны з дзецямі, дзіця павінна не баяцца расказаць пра тое, што з ім адбываецца.

Як размаўляць з дзіцем, якое перажыло гвалт

Галоўнае – быць побач, любіць, клапаціцца. Пераканайце дзіця ў тым, што вы ўсё роўна любіце яго. Кажыце, што ў здарэнні няма яго віны.

Гаварыце, што дзіця правільна паводзіла сябе падчас нападу. Не крытыкуйце яго паводзіны. Магчыма, яму давялося зрабіць выбар паміж жыццём і смерцю.

Настойвайце на праходжанні медыцынскага агляду як мага хутчэй, нават калі няма відавочных траўмаў.

Будзьце ўважлівыя да таго, з-за чаго дзіця можа адчуваць сябе некамафортна. Не падыходзьце непрыкметна заду, не дакранайцеся нечакана і без дазволу. Магчыма, дзіця хоча, каб яго абнялі і падбадзёрылі, а магчыма, хоча быць саманасам, пакуль не адчуе сябе ў бяспецы. Не крыўдуйце, калі дзіця будзе цяжка адкрыцца вам эмацыйна. Упэўніце яго, што з вамі яно ў бяспецы, гэта дапаможа вярнуць давер і эмацыйную блізкасць. Патрэбныя вытрымка і цяпленне: гэта не хуткі працэс.

Заахвочвайце пацярпелага расказаць пра тое, што здарылася, яму неабходна выплохнуць свае эмоцыі. Гэта можа быць складана, пастаянна чуць у дэталях, што здарылася. Памятайце: для вас цяпер важней за ўсё тое, што трэба пацярпеламу. Растлумачце, што калі ён будзе распавядаць пра здарэнне, ён мае больш шанцаў вылечыцца. Скажыце, што вы ў любы час гатовыя выслухаць, але не будзьце занадта настойлівыя.

І абавязкова звярніцеся па дапамогу да псіхолага.

Шэры слупок – колькасць выяўленых выпадкаў педафіліі за год. Цёмна-шэры – колькасць цяжкіх з іх. Інфармацыя паводле Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі.

Сярод 177 сёлетніх здарэнняў па краіне

Таксама 133 асобы падазраюцца ў здзяйсненні злачынстваў, звязаных з педафіліяй. 68 з іх заключылі пад варту. Акрамя таго, выяўлена 126 пацярпелых ад злачынстваў, звязаных з педафіліяй, з іх 71 непаўнагадовы, 44 малалетнія дзяўчынкі, 11 малалетніх хлопчыкаў. Паводле Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі.

Як можа паўплываць гвалт у дзяцінстве

Парушэнні, якія ўзнікаюць пасля гвалту, часта прыводзяць да зменаў, якія накладваюць адбітак на ўсё жыццё.

Сярод доўгатэрміновых небяспечных наступстваў сэксуальных або распусных дзеянняў могуць быць частыя дэпрэсіі, страхі, трывожнасць, нізкая самаацэнка, злоў-

жыванне алкаголем і наркотыкамі, спыненне навучання ў школе, стрэс, сэксуальныя засмучэнні, псіхічныя праблемы агульнага характару. Больш за палову такіх дзяцей, дасягнуўшы 21 года, будучы мець тую ці іншую форму псіхопаталогіі.

Настасся
РОЎДА
nastya.rovdo@gmail.com
Vel 566-26-99 (працоўны)

Блізкія алкаголікаў лечаць сваю хваробу ў групе падтрымкі

МАЛАДЗЕЧНА

Адзін чалавек сеў на лаўку пад дрэва. На галінках было шмат галубоў, і яны зрабілі тое, што часам робяць птушкі. Чалавек пачаў крычаць на іх, але пасля зразумеў: галубы зрабілі гэта не таму, што ён сеў на лаўку, а проста таму, што яны галубы. Тое самае і з алкаголікамі. Яны п'юць не таму, што іх блізкія робяць нешта няправільна, а таму, што яны алкаголікі.

Двойчы на тыдзень у Маладзечне збіраюцца ўдзельнікі групы падтрымкі АлАнон. Яна створаная для сваякоў ці блізкіх алкаголікаў, на жыццё якіх паўплывала залежнасць знаёмых.

Спачатку многім з удзельнікаў падавала, ад чаго гэта лячыцца павінны яны? Гэта ж не яны п'юць і спяць на падлозе. Але адважыліся прыйсці на сход, паслухалі гісторыі іншых удзельнікаў і ў кожнай з іх адчулі падобныя да сваіх перажыванняў. Галоўная ўмова групы – ананімнасць. Ніхто не просіць называць сапраўднае імя, ніхто не мае права распавядаць за сценамі залы пра вашы гісторыі.

Наведнікі працуюць па спецыяльнай праграме “12 крокаў”, якая дапамагае змагацца з хваробай і знайсці новы арыенцір.

Удзельнікі ананімна дзеляцца сваімі гісторыямі з чытачамі “РІ”, каб натхніць ахвяр алкагалізму блізкіх рашыцца лячыць раны, якія атрымалі ад хваробы, і далучыцца да АлАнон.

Гісторыі блізкіх алкаголікаў

№1. Я прасачыла, што ў маім родзе кожнае пакаленне пацярпела ад алкагалізму: хтосьці памёр ад перадазіроўкі, хтосьці забіў сябе, нехта закончыў жыццё ў бамжатніку. Бацька таксама быў запойны. Я прывыкла да адзіноты, не ўмела паказваць пачуцці, прасіць дапамогі.

Мужа абрала з сям'і алкаголікаў. Здавалася, што ў першым шлюбе я была ідэальнай жонкай: вернай, добрай гаспадыняй, але праз год адносіны трашчалі па швах. Звярнулася да псіхолага і даведлася, што ў дзяцей алкаголікаў заблакаваныя пачуцці. Яны на самой справе не могуць ні прасіць, ні дзякаваць. Для іх свет зацyklены на сабе.

Робота з псіхолагам мне дапамагла, але і ў другім шлюбе ўсе праб-

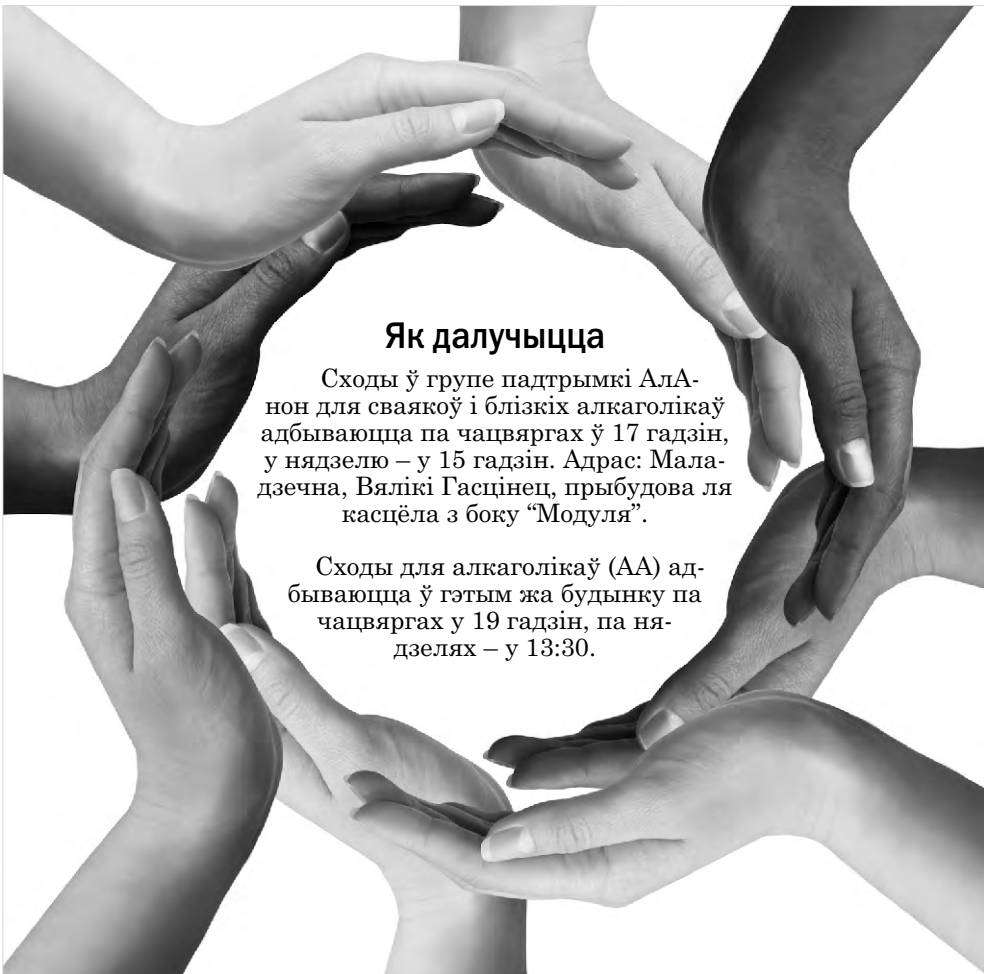
лемы паўтарыліся. Калі я прыйшла ў праграму, то зразумела, што не павінна цягнуць увесь воз праблем на сабе, не павінна браць 100-працэнтную адказнасць за блізкага чалавека, а павінна даваць яму свабоду. Гэта быў іншы ўзровень разумення жыцця, напоўнены духоўнасцю. Я навучылася жыць так, каб жыццё не круцілася толькі вакол алкагалізму, які цяпер бачу як духоўную хваробу.

№2. У маёй сям'і былі алкаголікі, і мужа выбрала з гэтай хваробай. У нас часта бывалі размовы: “Ты ж мяне кахаеш, любіш дзяцей, кідай піць”, – “Так, вядома!”. Я магла радавацца некалькі гадзін, пакуль гэты чалавек не зрываўся зноў. Гэтую карусель я спыніць не ў сілах.

Прышоўшы ў групу, я ўбачыла, як мной маніпулююць. Прычым не толькі старэйшы сын, але і мая дачка-дашкольніца. Я прыгадала, колькі разоў спрачалася з бацькам і даказвала сваю праўду. Алкаголік зрабіў бы ўсё, каб давесці мяне да гневу, а пасля выглядаць ахвярай і атрымаць на годку піць.

Нават калі сварка на чужых вачах, вар'яткай выглядаю я. Ён за адну хвіліну можа давесці мяне да такога стану, што я ўся трасуся.

Муж пакуль не кінуў піць, але я больш не даю яму падставу сысці з дому з-за майго крыку. Ён спрабуе дражніць, і часам гэта атрымліваецца, але я навучылася стрымлівацца. Разумею, чаму мой тата так лёгка выводзіў маму, і яна выглядала недарэчна імпульсіўнай. Цяпер я не пакутую так ад алкагалізму мужа. Гэта яго праблема. Група дапамагае не існаваць, а жыць і перадаваць як мага больш нармальныя

Як далучыцца

Сходы ў групе падтрымкі АлАнон для сваякоў і блізкіх алкаголікаў адбываюцца па чацвяргах ў 17 гадзін, у нядзелю – у 15 гадзін. Адрас: Маладзечна, Вялікі Гасцінец, прыбудова ля касцёла з боку “Модуля”.

Сходы для алкаголікаў (АА) адбываюцца ў гэтым жа будынку па чацвяргах у 19 гадзін, па нядзелях – у 13:30.

Як ісці па лесвіцы духоўнасці

На сходах удзельнікі чытаюць спецыяльную літаратуру, якую распрацавалі для груп падтрымкі. Мы прапануем некаторыя вытрымкі.

- ✓ На сходах не спрабуюць вырашыць мае праблемы за мяне.
- ✓ Любоў даецца незалежна ад заслуг.
- ✓ Я магу змагацца і прайграць гэту бітву, а магу прызнаць бяссілле перад алкагалізмам. Лепш імкнуцца вылучыцца ад наступстваў для мяне.
- ✓ Гэта сямейная хвароба. Кожны, у чый сям'і ёсць алкаголь, гэта разумее. Яна паражжа ўсю сям'ю.

- ✓ Не трэба чакаць ад алкаголіка, што выканае абяцанні, – так жыццё становіцца больш кіруемым.
- ✓ Адасабляйце асобу ад хваробы.
- ✓ Казаць алкаголіку: калі б ты мяне любіў, то не піў бы, тое самае, што сказаць хвораму: калі б ты мяне любіў, то не падхапіў бы туберкулёз.
- ✓ Яго паводзіны нічога не гавораць пра мяне, яны гавораць толькі пра яго. А вось мае паводзіны, мае рэакцыі – гэта тое, за што адказная я.
- ✓ Каб не пазбавіць жадання лепшага жыцця, я дазволю алкаголіку сутыкнуцца з наступствамі сваіх рашэнняў.

адносіны дзецям.

№3. І я, і муж раслі ў сям'ях алкаголікаў. Хаця мне падавалася – ну, які ўжо алкаголік мой бацька? Ну, вып'е з палучкі. Цяпер я разумею, чаму ў нас з мужам так складваліся адносіны. Скандалы на пустым месцы. Усе праблемы імкнулася вырашаць сама, што пасля вылілася ў звычайныя хваробы. Раней, калі б я папрасіла пра нешта, а ў сына не атрымлівалася б, я можа і не сказала б, але абавязкова падумала б: “Ну ё-маё, як толькі мне трэба...” Дачка аднойчы сказала – “Табе падабаецца быць ахвярай, ну дык і будзь”.

№4. Мой тата вельмі хутка напіваўся і пачынаў паводзіць сябе дзіўна. Калі напіваецца мой муж, мяне гэта моцна ўражае, справіцца з гэтым не магу. Ён, напрыклад, гучна ўключае музыку часоў сваёй малодсці, таму што застаецца ў тым часе, у тых эмоцыях.

Займаючы, што алкаголь на самога пітушчага не заўсёды такі згубны. А вось блізкія алкаголіка вельмі пакутуюць і абрастаюць мноствам хвароб.

Думкі, нібы ты можаш усё, што з усім справішся, вельмі шкодныя. Я захапляюся мужнасцю дзвюх жанчын у нашай групе, якія працягваюць кахаць мужа-алкаголіка. Я гэтым пахваліцца не магу.

№5. Я як дзіця сям'і, у якой праблема алкаголю, спрабавала змяніць не сябе, а свет вакол. І набіла гэтым шмат пышак. У АлАнон зразумела, што пачынаць трэба з сябе. А мне здавалася, што я ва ўсім маю рацыю, усё расстаўлю па сваіх месцах, усё змагу. Але не, я надарвалася. Складана ў сталым узросце мяняць погляд на

жыццё. Я адчувала сябе разбуранай неадекватнымі паводзінамі блізкіх. Пасля праграмы яны не перасталі піць, але мне ад гэтага не так моцна баліць. Я не стала эгаісткай, я змагла разважаць разумна. Хваробу трэба лячыць, калі ўсё кепска, а ты кажаш усім, што ўсё добра.

Якія праблемы абмяркоўвалі ў групе

Пасля чытання спецыяльнай літаратуры і выступу кожнага ахвотнага ўдзельніка пачынаюць чаяванне. Падчас яго яны абмяркоўваюць тое, што хвалюе. Прапануем выказванні ў час чаю.

– Немагчыма лячыць хваробу, якой няма. Таму першы крок, калі ў вашай сям'і ёсць алкаголік, – прызнаць гэта. Многіх блізкіх стрымлівае боязь не выглядаць у вачах знаёмых і суседзяў лепшымі, чым ёсць. Часцей ад алкагалізму

блізкага пакутуе жанчына. Яна ціха плача, што ён прыйшоў п'яны, канапа ўжо гніе ад мачы і ванітаў, купляе новую канапу, але за дзвярыма дома ўсімі сіламі імкнецца даказаць, што ў сям'і ўсё ў парадку, каб жа толькі ніхто не даведаўся, што ён алкаголік. Але ўжо і так усе ведаюць. Такую хваробу не схаваеш.

– Для мяне свет падзяліўся на залежных і сузалежных.

– Алкаголікі не могуць прыняць перамены, а нам іх вельмі не хапае. Яны хочуць, каб было так, як было.

– Вельмі цяжка з алкаголікам, які перастае піць. Мы прывыклі жыць з алкаголікам, вінаваціць яго ва ўсіх праблемах. Але калі ён пачынае цверзаець, нам даводзіцца ставіцца да яго з павагай, апускаючы тыя пакуты, якія набылі праз яго. Калі ён цвярозы, гэта іншы чалавек, але як нам выкрасліць з памяці перажытае з ім п'яным? Ён учора ляжаў каля плінтуса, а цяпер мы павінны з ім лічыцца. Жонкі алкаголікаў – прафесійныя ахвяры з кішчорамі. Нам вельмі зручна выглядаць беднымі і няшчаснымі, гэта ж ён кепскі. Але сваімі кішчорамі мы не даём мяняцца: калі ён сапраўды кіне піць, то якой стану я? Я ўмею хаваць картку, прыкрываць перад начальнікам, але як мне пачаць ставіцца да яго з годнасцю і павагай?

– Цвярозасць – гэта не забарона прадаваць алкаголь ад 23 да 9, не кадзіраванне, гэта праца над сабой.

– Нас выхавалі так, каб мы цягнулі ўсё на сабе, каб кантралявалі жыццё ўсіх сваякоў. Мы не жанчыны, мы выжывальшчыцы.

– Праграма навучыла не прыніжаць алкаголіка і не сварыцца з ім, тады і ў яго вяртаецца павага да цябе. Калі ты на яго крычыш, ён таксама не будзе паважаць цябе. Калі я крычу, мяне не чуе ніхто.

– Раней вельмі абуралася, калі ён прыходзіў п'яны і ілжэ нешта хацеў. Пасля навучылася аддзяляць чалавека ад яго хваробы. Але дома зрабіць гэта немагчыма. Для гэтага трэба група.

– Праграма вучыць жыць тут і цяпер з тым, што мы маем.

Зоя ХРУПСКАЯ
ripenie@yandex.by

● ФУТБОЛ. ДРУГАЯ ЛІГА

“Маладзечна-ДЮСШ-4” прывезла перамогу з Клецка

МАЛАДЗЕЧНА

Гэтая першая перамога ў плэй-оф, якая вывела каманду з трэцяга радка на другі.

Маладзечанцы гулялі з “Клецкам” у суботу, 17 кастрычніка.

Адзіны гол забіў нападаючы **Павел Майсяёнак**, які накіраваў мяч у вароты саперніка на 79-й хвіліне. Да кан-

ца матча лік застаўся на адзнацы 1:0.

Каманда “Клецка” падчас гульні атрымала тры жоўтыя карткі.

Наступная гульня маладзечанскай каманды адбудзецца ў гасцях на стадыёне “Тарпеда” ў Мінску. Гульня пройдзе 24 кастрычніка, пачатак а 14 гадзіне.

Зоя ХРУЦКАЯ.

● ХАКЕЙ

“Дынаму-Маладзечна” не пакарыўся Кубак Салея

МАЛАДЗЕЧНА

На дамашняй пляцоўцы 20 кастрычніка хакейны клуб “Дынама-Маладзечна” праводзіў другі фінальны матч Кубка Салея супраць мінскага “Юнацтва”.

Матч завяршыўся ўнічыю 0:0. Кубак Беларусі па хакеі, які носіць імя **Руслана Салея**, заваявала “Юнацтва”.

Адзел інфармацыі.

● НАВІНЫ

“Смаргонь” мінімальна перамагла

СМАРГОНЬ

“Смаргонь” 18 кастрычніка на дамашнім стадыёне прымала ФК “Гомельчыгункатранс”. Смаргонцы выйгралі 1:0.

Адзіны гол з пенальці забіў **Сяргей Крот** на 14-й хвіліне. Пенальці прызначылі якраз за знос Сяргея.

“Ашмяны” перайгралі лідара

АШМЯНЫ

“Ашмяны” 17 кастрычніка гулялі з ФК “Узда”, які на той момант лідзіраваў у фінальнай частцы чэмпіянату Беларусі па футболе ў другой лізе. “Ашмяны” у гасцях перамаглі з лікам 3:1.

“ДЮСШ-4” з Маладзечна перамагла

ВІЛЕЙКА, МАЛАДЗЕЧНА

Матчы 24 тура чэмпіянату Мінскай вобласці па футболе 18 кастрычніка каманды рэгіёна правялі ў гасцях.

“Вілія” з Вілейкі гуляла з “Крупкам-ДРБУ” і прайграла 0:2.

– Гулялі добра, але не пашчасціла, – расказвае прадстаўнік “Віліі” **Алег Гулевіч**. – Мелі тры сто працэнтныя моманты і не рэалізавалі ніводнага. Далей спрацавала старое футбольнае трыба: “Не забываеш ты – забіваюць табе”. Неўзбаве прпусцілі адзін

гол. Пайшлі ў атаку – і атрымалі другі.

“ДЮСШ-4” перайграла “СМІаўтатранс” са Смалявіцкага раёна 2:1. Галы ў маладзечанцаў на рахунку **Ігара Талькоўскага** і **Сяргея Галюка**.

“Забудова-Буд” прпусціла шэсць галоў у Дзяржынску ад ФК “Фалько”, а забілі чысцінцы толькі тройчы (два з галоў на рахунку **Аляксандра Працкевіча**).

“ДЮСШ-4” засталася на трэцім месцы. “Забудова-Буд” ідзе восьмай, “Вілія” – дзястай. У абедзвюх камандаў па 31 ачку.

У Вілейцы гулялі ў шашкі

ВІЛЕЙКА

Спаборніцтвы па шашках у межах круглагадовай спартакіяды працоўных калектываў Вілейскага раёна прайшлі 16 кастрычніка.

Сярод мужчын лепшымі гульцамі турніру сталі **Валеры Купцэвіч** з аддзела адукацыі, спорту і турызму і **Алег Губіч** (“Зеніт-Бел-ОМА”).

Паміж жанчын перамагла **Таццяна Сарока** з аддзела адукацыі, спорту і турызму.

У камандным заліку першае месца заняў адзел адукацыі, спорту і турызму. На другім – прадстаўнікі “Зеніт-Бел-ОМА”, на трэцім – Вілейскага доследнага лясгаса. Пра ўсё гэта распавёў інструктар-метадыст цэнтра фізкультурна-аздараўленчай работы “Сатурн” **Аляксандр Вайда**.

Алесь ВЫСОЦКІ.

● ФУТБОЛ

На полі бачна: альбо ты каша, альбо баец

На Мядзельшчыне моладзь гартуе характар у матчах Дваровай лігі

МЯДЗЕЛ

На Мядзельшчыне моладзь заклікалі “адарвацца ад компа”, стварыць футбольную каманду і зладзіць чэмпіонат. Адгукнуліся ў розных кутках раёна. Так з’явілася Дваровая ліга Мядзельскага раёна.

Усе пачалося з таго, што **Аляксей Раброў** у 2011 годзе са сваімі сябрамі сабраў у вёсцы Нарач (Кабыльнік) футбольную каманду. І адразу ўзнікла пытанне, супраць каго гуляць, акрамя школьнікаў.

– Моладзь цяпер аддае перавагу камп’ютарным гульням. Таму трэба шукаць падходы, каб выцягнуць іх на вуліцу і даць магчымасць добра правесці час, – расказвае Аляксей. – Даведаўся пра існаванне аматарскіх чэмпіянатаў у Мінску ды Гомелі. Выраснуў знайсці аднадумцаў у раёне і разам стварыць сваю лігу, у якой змогуць удзельнічаць усе ахвотныя. Два гады таму стварыў суполку ў адной з сацсетак. Хутка прыйшлі радасныя весткі: хлопцы з Мядзела падтрымалі ідэю. Мой лепшы сябра даведаўся, што ў Свіры таксама ёсць аднадумцы.

Урэшце з’явілася ліга. Назву яе выбралі ўдзельнікі суполкі галасаваннем, сціпла адмеўшы гучную назву “Мядзельская прэм’ер-ліга” ды іншыя варыянты.

Першы сезон праходзіў сёлета ад чэрвеня да верасня. У ім змагаліся чатыры каманды: з Мядзела, Нарачы, Сватак і Свіры. У іх складах былі і школьнікі, і дарослыя. Узрост гульцоў – ад 14 да 29 год.

Самі рыхтавалі футбольныя палі

Сілы і час футбалісты выдаткоўвалі не толькі на гульню. Гульцы з Нарачы, Сватак і Свіры сваімі сіламі падрыхтоўвалі футбольныя палі. Прыбіралі смецце, касілі, наносілі разметку.

Чэмпіёнам стала каманда з Мядзела ФК “Юнацтва”. Другое месца ў гульцоў са Свіры, трэцяе – за сваткаўскімі

Фота з спіліні Дваровай лігі Унаніцке.

Сяброўскія поціскі рук пасля матча паміж нарацкай і свірскай камандамі.

футбалістамі.

– Гульцы аддавалі ўсе сілы, каб паказаць якасны футбол. Атмасфера на матчах была прыемная: прыходзілі заўзятары – як маладзёны, так і дарослыя, – дзеліцца Аляксей. – Дзякуючы лізе хлопцы, якія марылі паўдзельнічаць у чымсьці падобным, зрабілі гэта. З’явіліся новыя знаёмствы, жыхары раёна добра бавілі час, калі наведвалі гульні.

Аляксей прыгадаў адметны для яго момант. Пасля аднаго з матчаў ён ішоў у майцы з эмблемай свайго клуба. Мінакі пазналі яго і падзякавалі за тое, што арганізавалі чэмпіянат, маўляў “есць на што паглядзець”.

“Футбол – гэта барацьба. Ды і ўсё наша жыццё – барацьба”

Расказвае капітан каманды са Свіры **Дзмітры Ахрановіч**:

– Галоўнае, што мы правялі першы сезон Дваровай лігі – хай з затрымкамі, тэхнічнымі праблемамі. Але ўласнымі сіламі арганізоў-

валі хлопцаў, збіралі ў каманды, пастаянна трэніраваліся па вечарах, прыбіралі і падрыхтоўвалі стадыёны да гульніў, распрацоўвалі лагатыпы.

Дзмітры пераканааны, што дваровая ліга – патрэбная справа. Асабліва ў пасёлках і вёсках, дзе моладзі цяжка сябе паказаць. І па-філасофску параўноўвае футбол з жыццём:

– Футбол – гэта барацьба. Ды і ўсё наша жыццё – барацьба. На полі – эмоцыі, падзенні і ўдары, траўмы і сінякі. Але з іншага боку, у хлопцаў выпрацоўваецца мужнасць, цягавітасць, сіла, запал да перамогі, праца ў камандзе, праява свайго сапраўднага характару на полі. Тут бачна: альбо ты каша, альбо баец. І гэта вельмі неабходна для хлопцаў-падлеткаў: не баяцца, а змагацца. Бо цяпер ты змагаешся за мяч, а потым ты як годны павагі мужчына будзеш змагацца, каб забяспечыць і абароніць сваю сям’ю і родных.

Арганізатары лігі дзякуюць усім, хто прычыніўся да чэмпіянату і прыходзіў на

гульні. Асаблівай падзякі заслугоўваюць капітаны камандаў ды **Яўген Бабровіч** і **Віктар Салбукоў**.

Цяпер актыў лігі рыхтуецца да другога сезона. Таксама праводзяць таварыскія гульні паміж клубамі, робяць атрыбутыку. Ды аднадумцаў шукаюць у іншых раёнах – каб пастарацца разам зладзіць чэмпіянат.

Алесь ВЫСОЦКІ
alvy@tut.by

Даведка “РГ”. Лепшымі бамбардзірамі першага сезона сталі гульцы ФК “Сваткі” **Дзмітры Шабан** і **Кірыл Русак**. Яны забілі па восем галоў. Лепшыя асістэнты – **Андрэй Даткевіч** (“Union Naroch”) і **Уладзімір Кабацура** (“Сваткі”). На іх рахунку па чатыры выніковыя перадачы.

Камент-эксперт

Не трымайце ў сабе: напішыце, што думаеце

Пакідайце каментары пад артыкуламі на інтэрнэт-старонцы

Rh.by

ці ў суполках газеты ў сацсетках

Як у Вілейцы прыбіралі старыя каталіцкія могілкі, што называюць “Гарадзішча” Малайцы – гэта зусім мала! Вы заслугоўваеце нашмат большага, вялізнай павагі і ўсёдзяржаўнага прызнання! Калі ўжо наша ўлада зверне ўвагу на грамадскія ініцыятывы і пачне праяўляць іх падтрымку? Тое, што ў грамадстве гуляе вірус чэрствасці і абьякавасці, ляжыць галоўным чынам на сумленні мясцовай улады. Прабачце, што не падтрымаў практычна! Я рэабілітуюся, абяцаю. З павагай, **Алесь Раткевіч**.

“Не наша гульня”. “Маладзечна-ДЮСШ-4” саступіла мінскаму “Праменю” з лікам 0:2 Няўжо ў “РГ” прачнулася цікавасць да маладзечанскага

РЭПЕРТУАРЫ

Мінскі абласны драматычны тэатр

ВЯЧЭРНЯЯ СПЕКТАКЛІ
ПРЭМ’ЕРА. “**Аблом OFF**” (лірычная камедыя ў 2-х дзеях),
Міхаіл Угараў
27 кастрычніка – у 19:00

“Любоў па-італьянску” (трагікамедыя ў 2-х дзеях па матывах п’есы Э. дэ Філіпа “Цыліндр”),
Эдуарда дэ Філіпа
29 кастрычніка – у 19:00

“Не такі, як усе” (камедыя ў

Мінскі абласны тэатр лялек “Батлейка”

ПРЭМ’ЕРА. “**Кот у ботах**” (казка-прыгода, рус.), *Г. Уладычына*
25 кастрычніка – у 12:00
Чакаем вас, шануюныя глядачы, у нашым тэатры па адрасе: Маладзечна, вул. Драздовіча, 5-в. Тэл. **(8-0176) 75-36-73, 76-84-27**.
МАТЛ “Батлейка” УНП 600136804

СУДОКУ

	4			9				
		5	2				4	
2		6	5				9	
8			6		7			
	3		9	4		2		
		9		1				4
	5			2	4		1	
	9			8	3			
			1				5	

Запоўніце ўсе пустыя клеткі з дапамогай лічбаў ад 1 да 9 так, каб у кожным радку, слупку і кожным раёне (3х3) лічба ад 1 да 9 сустракалася толькі адзін раз.

футбола?! Прыемна. У камандзе журналістаў “РГ” замена. Замест Наталлі Тур на поле ацэнкі нашай гульні выходзіць Зоя Хруцкая. З выхадом новага форварда ўпершыню з’явілася турнірная табліца. Дзякуй, што нарэшце так грунтоўна звярнулі на нас увагу. Але ўсё ж некалькі заўваг я сабе дазволю. Дзюла (выбачайце, Дзмітры Касцюк) па амплу паўабаронца, а не абаронца. І галоўнае: калі паважаная рэдакцыя дазволіла сабе публікаваць унітазы Рухлевіча, то я параю гэтаму спецыялісту заставацца дзе-небудзь дома на сваім унітазе. Паверце, каманда без яго цудоўна справіцца. Яшчэ раз дзякуй. **Кіпер**.

Кіпер, вось так вы адносіцеся да аматараў футбола, да тых, хто прыходзіць на кожную гульню, каб апладысmentaмі Вам падзякаваць... Рухлевіча выказванні... Кожны мае сваё меркаванне, і я ў гэтым выпадку дзесьці з ім пагаджаюся, а дзесьці не. Але такія словы вельмі здзіўляюць... Ваша работа гуляць, а наша – абмяркоўваць!
Дзмітры.

Гаспадар “сцякляшак” у Маладзечне ў судзе будзе змагацца за працоўныя месцы
Наша Цэнтральная плошча пасля “Дажынак-2011” стала вельмі прыгожай. Вакол цікавыя архітэктурныя будынкі. І міні-магазінчыкі ўжо неяк не ў тэму. **Рыма**.

АДЗІН МОМАНТ З ЖЫЦЦЯ ВІЛЕЙКІ

Добраўпарадкаванне вуліцы Вадап’янава да “Дажынак”: пакладзеная тратуарная плітка ад будынка стаматалогіі да будынка “хуткай дапамогі”, пракапаная траншэя пад бардзюр. Фота Ігара МАРОЗА.

Кінатэатр “Радзіма”, Маладзечна

ВЯЛІКАЯ ЗАЛА
Анімацыя, фэнтэзі, камедыя
“**Монстры на канікулах**” (3D, ЗША, 2015, без узроставых абмежаванняў)
23 кастрычніка – у 17:30
24, 25, 27 кастрычніка – у 14:00
24, 25, 27 кастрычніка – у 17:50
26, 28 кастрычніка – у 14:20
29 кастрычніка – у 16:50
Цана білета: 30 000 – 50 000

Фэнтэзі, прыгоды, сямейны
“**Пэн: Падарожжа ў Нетландыю**” (3D, ЗША, 2015, без узроставых абмежаванняў)
25 кастрычніка – у 19:50
29 кастрычніка – у 18:50
Цана білета: 50 000 рублёў

Прыгоды, фантастыка
“**Марсіянін**” (3D, ЗША, 2015, пасля 16 год)
26 кастрычніка – у 16:20
28 кастрычніка – у 21:00
Цана білета: 45 000 – 55 000

Анімацыя, прыгоды
“**Перапалох у джунглях**” (3D, Мексіка, Паўднёвая Карэя, 2014, без узроставых абмежаванняў)
24 кастрычніка – у 12:10
25, 27 кастрычніка – у 16:00
Цана білета: 15 000 рублёў

Анімацыя, камедыя
“**Кунг-фу Трусік: Валадар агню**” (3D, Кітай, 2015, без узроставых абмежаванняў)
24 кастрычніка – у 16:00
25 кастрычніка – у 12:00
Цана білета: 30 000 рублёў

Трылер, баявік, драма
“**Мы, браты**” (Беларусь, 2015, да 12

год у суправаджэнні дарослых)
26 кастрычніка – у 21:30
28 кастрычніка – у 16:20
Цана білета: 35 000 – 45 000

Трылер, драма
“**Радзіма**” (Расія, 2015, пасля 18 год)
23 кастрычніка – у 22:00
24 кастрычніка – у 19:50
27 кастрычніка – у 22:20
Цана білета: 45 000 – 50 000

Трылер, прыгоды, драма
“**Прагулка**” (3D, ЗША, 2015, да 12 год у суправаджэнні дарослых)
23 кастрычніка – у 19:30
24, 25 кастрычніка – у 22:00
26 кастрычніка – у 19:00
27 кастрычніка – у 19:50
28 кастрычніка – у 18:30
Цана білета: 55 000 – 60 000

Прэм’ера! Мультфільм, прыгоды, ваенны
“**Крэпасць: Шчытом і мячом**” (Расія, 2015, без узроставых абмежаванняў)
29 кастрычніка – у 14:50
Цана білета: 20 000 рублёў

Прэм’ера! Драма, крымінал, біяграфія
“**Чорная імша**” (ЗША, 2015, пасля 16 год)
29 кастрычніка – у 21:00
Цана білета: 45 000 рублёў

ЗАЛА
ПАВЫШАНАЙ КАМФОРТНАСЦІ
Анімацыя, дзіцячы
“**Прыгоды катабоя**” (Расія, 2013, без узроставых абмежаванняў)
17, 18 кастрычніка – у 15:30
10, 11 кастрычніка – у 15:00
Цана білета: 12 000 рублёў

Прыгоды
“**Гэта твой дзень**” (Расія, 2013, да 12 год у супра-

ваджэнні дарослых)
16 кастрычніка – у 17:00
Цана білета: 20 000 рублёў

Камедыя
“**Каханне ад усіх хвароб**” (Францыя, 2014, пасля 16 год)
16, 18 кастрычніка – у 19:00
17 кастрычніка – у 21:30
19 кастрычніка – у 21:00
Цана білета: 35 000 рублёў

Меладрама, драма
“**Сірэна**” (ЗША, Францыя, Чэхія, 2014, пасля 16 год)
16, 18 кастрычніка – у 21:00
17 кастрычніка – у 19:30
Цана білета: 35 000 рублёў

Прыгоды, біяграфія, гісторыя
“**Піраты Эгейскага мора**” (Расія, Грэцыя, 2012, да 14 год у суправаджэнні дарослых)
17 кастрычніка – у 17:30
18 кастрычніка – у 17:00
19 кастрычніка – у 18:30
Цана білета: 35 000 рублёў

Прэм’ера! Баявік, камедыя, прыгоды
“**Асабліва небяспечная**” (ЗША, 2014, пасля 16 год)
20, 22 кастрычніка – у 19:00
21 кастрычніка – у 21:00
Цана білета: 35 000 рублёў

Прэм’ера! Драма
“**Апошняя ноч**” (Расія, 2015, пасля 18 год)
20, 22 кастрычніка – у 21:00
21 кастрычніка – у 19:00
Цана білета: 35 000 рублёў

Тэл. : **8(0176) 77-15-92, 77-06-30**
Забраніраваць білет можна праз сеціва на сайце megatag.by.

тай, без узроставых абмежаванняў)
25 кастрычніка – у 12:30
Цана білета: 30 000 рублёў

Драма
“**Радзіма**” (Расія, пасля 18 год)
25 кастрычніка – у 18:40
Цана білета: 45 000 рублёў

Фантастыка, баявік
“**Бягучы ў лабірынце: Выпрабаванне агнём**” (3D, ЗША, пасля 16 год)
28 кастрычніка – у 18:00
Цана білета: 55 000 рублёў

Анімацыя, фэнтэзі
“**Монстры на вакацыях 2**” (3D, ЗША, да 12 год у суправаджэнні дарослых)
29 кастрычніка – у 14:00
Цана білета: 30 000 рублёў

Анімацыя, прыгоды
“**Крэпасць: шчытом і мячом**” (2D, Расія, да 12 год у суправаджэнні дарослых)
29 кастрычніка – у 16:00
Цана білета: 20 000 рублёў

Баявік, драма крымінал
“**Чорная імша**” (2D, ЗША, да 12 год у суправаджэнні дарослых)
29 кастрычніка – у 20:30
Цана білета: 45 000 рублёў
Тэл. **8(01771) 5-68-59**

ГАРАСКОП 23-29 КАСТРЫЧНІКА

Авен. Вам трэба змяніць сябе, змяніць свае адносіны да свету, бо, змяніўшы светапогляд, вы на ўсё зможаце паглядзець пад іншым вуглом. Гэта пойдзе вам на карысць.

Цялец. Для вашага знака складаецца незвычайнае размяшчэнне планет, што можа падарыць вам знаёмства з апекуном ці паклоннікам вашага таленту.

Блізняты. Перыяд добры для сустрэч з людзьмі, якія падзяляюць вашы інтарэсы, паходаў у тэатр з дзецямі.

Рак. Лёс сам вядзе вас па шляху, які вядомы толькі яму, а вам трэба смела ісці следам і не супраціўляцца падзеям, якія будуць адбывацца з вамі. Вы шмат працуеце, і гэта не застаецца незаўважаным для лёсавызначальных сітуацый.

Леў. Навучыцеся спраўляцца з хваляваннем і пастарайцеся ўвогуле пазбавіцца ад яго. Бо хваляванне адключае нашы мазгі, і вы проста не ў стане вырашыць сітуацыю, якая склалася.

Дзева. Паспрабуйце кожны вечар складаць план на наступны дзень – гэта дазволіць паспець многае зрабіць.

Шалі. Ва ўласным жыцці займіце актыўную пазіцыю і перастаўце чакаць ля мора пагоды. Бярыце лейцы ў рукі і – наперад.

Скарпіён. Добра было б адпачыць удалечыні ад гарадскога шуму і мітусні. Калі вырашылі патраціць грошы на буйныя пакупкі, то не сумнявайцеся, вы будзеце задаволеныя.

Стралец. Вы ў эпіцэнтры ўнутранага барацьбы: з аднаго боку вам неабходна абмяжоўваць сябе дзеля духоўнага развіцця, а з іншага – матэрыяльныя даброты і людскія радасці будуць вабіць вас з падвоенай сілай. Выбар за вамі.

Казярог. Магчымы новы раман, але толькі калі вы шукаеце сур’ёзных адносін. Не выкарыстоўвайце ўдачу ў карыслівых мэтах ці ў азартных гульнях – яна можа лёгка вас пакінуць.

Вадалей. Ніколі не позна. Позна – гэта толькі апраўданне для таго, каб не спрабаваць. Дабіцца пастаўленай мэты можна ў любым узросце.

Рыбы. Рабіце сваю работу на “выдатна”. Калі вы хочаце чагосьці дабіцца ў жыцці, вам прыйдзецца папрацаваць. Вядома, ёсць рэдкія выключэнні, але не спадзявайцеся на іх. Спадзявайцеся на сябе.

Марыя УРБАНОВІЧ.

● НАДВОР'Е

24 кастрычніка, субота

	Пятніца	Субота	Нядзеля	Панядзелак
Мінск	+5 +8 751 ↗ 4	+9 +10 744 ↓ 5	+7 +9 745 ← 2	+6 +9 740 → 8
Вільня	+5 +9 743 ↗ 5	+8 +9 745 ↓ 5	+6 +9 753 ↑ 3	+6 +9 749 → 7

Тэмпература Воблачнасць
паветра Ападкаў
(мм рт.ст.) Шкідлікі
Успадкі на Маладзечна

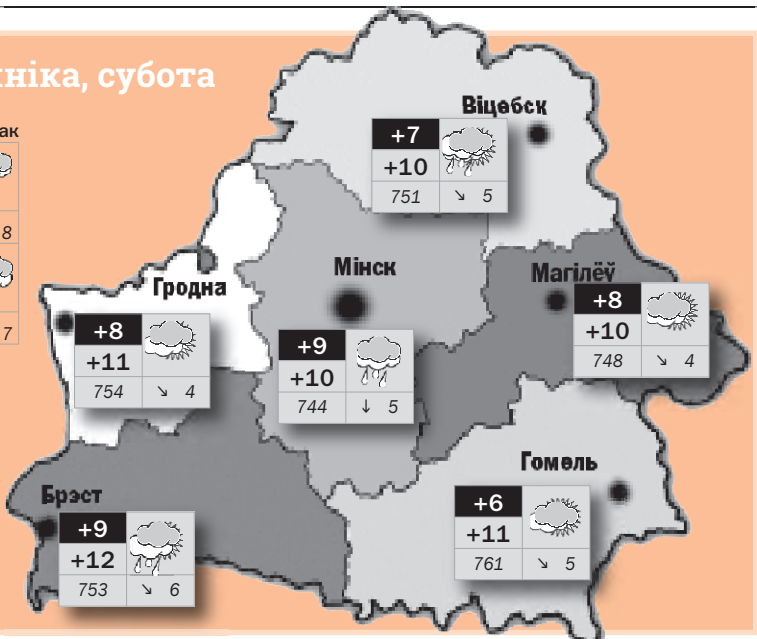
Усход 7.58
Заход 17.54
Даўжыня дня 9.56

Усход 16.42
Заход 3.20
Квадра 2

● ЭКСТРЭМУМЫ НАДВОР'Я Ё РЭГІЁНЕ

АШМЯНЫ

Мінімальная тэмпература -9,6 °C у 2014 годзе
Максімальная тэмпература +16,8 °C у 2006 годзе
Максімальная колькасць ападкаў 7,8 мм у 2002 годзе
Назіранні за 38 год. Паводле meteoinfo.by

Чытайце праз тыдзень:

- Чаму большасць людзей пачынае чытаць газету з крымінальнай старонкі? Якія крымінальныя навіны змяняюць трывожнасць, а якія наадварот нагаваюць страх? Разбіраемся ў наступным нумары.

РЕСТАВРАЦИЯ ВАНН
в 3-5 раз дешевле новой
технология "наливная ванна"
договор, гарантия
срок службы 15-20 лет
8 (033) 32-000-23 8 (044) 473-71-71

ДВЕРИ ОКНА
Входные Межкомнатные
Кредит Рассрочка
(от 3 до 5 месяцев)
Замер • Доставка • Установка
8 (044) 776-66-02
8 (033) 667-79-06

ДВЕРИ ВХОДНЫЕ МЕЖКОМНАТНЫЕ
ЗАМЕР И ДОСТАВКА БЕСПЛАТНО
ПО ДОСТУПНЫМ ЦЕНАМ!
ВОЗМОЖНА ПРОДАЖА В РАССРОЧКУ
8 (033) 661-61-21 8 (029) 309-92-31
ИП Савицкая Е.И. УНП 691892367

Профессиональная
РЕСТАВРАЦИЯ ЭМАЛИ ВАНН
Стаж – 15 лет
(8029) 989-56-67
(8029) 553-73-34
(80176) 50-10-18
ИП Кочкин А. А. УНН 190793011

Реставрация ванн
Самый быстрый способ реставрации ванн по лучшей технологии
Ваша ванна остаётся белой 15 лет
(8-044) 792-63-33
(8-033) 392-14-29
ИП Петровская Р.Р. УНП 591807751

СЕТЬ МАГАЗИНОВ ДЛЯ ДЕТЕЙ
ОРАНЖЕВЫЙ СЛОН
ТОВАРЫ ДЛЯ ДЕТСКОГО ТВОРЧЕСТВА
РУСЬЕТ ЛЕЛИМ МАСТЕРИМ
ТОРЖЕСТВЕННОЕ ОТКРЫТИЕ
магазина-студии для детей
"Оранжевый слон" 1 ноября
12.00 ТРЦ «Тройка» 3 этаж место 356
Приходите-НАТВОРИМ!
ИП Касперович М.А. УНП 691893401

ОТОПЛЕНИЕ - ВОДОСНАБЖЕНИЕ
- КОТЛЫ ИЗ ИТАЛИИ
- РАДИАТОРЫ
- ВОДОНАГРЕВАТЕЛИ
- ЭЛЕКТРООБОГРЕВАТЕЛИ
- ТРУБЫ, ФИТИНГИ, КРАНЫ
- БАКИ РАСШИРИТЕЛЬНЫЕ
- СЧЕТЧИКИ ГАЗА И ВОДЫ
Рассрочка 0%
Фирменный магазин 8 029 1356221
iMMERGAS Рядом с магазином "Свитанок"
Молодечно, ул. В.Гастинец, 75

ТЕПЛИЦЫ
под поликарбонат
высокопрочный сварной каркас
оцинкованный профиль
Поликарбонат Sotek
Производство РБ
ЧТУП «Спецпроектировка» УНП 691532428
Тел. (8-044) 486-05-58 Бел.,
(8-029) 750-59-85 МТС

КУХНИ ШАФЫ-КУПЕ
ПОТОЛКИ НАТЯЖНЫЕ
Беларуская мэбля для дома і офіса
Асіння зніжкі. Расцірміноўка без %%.
Velkom 029 670-15-34 МТС 029 867-35-97
http://belmebelstar.ru http://ok.ru/Мебель для ВАС
Т.А. "МЕБЕЛЬСТАР" УНП 690249732

✓ Лазерная резка, гибка ЧПУ, рубка, вальцовка, сварка
✓ Токарные, фрезеровочные работы
✓ Термическая обработка
✓ Балансировка изделий до 1 т
Тел. (8 0176) 77-11-70 www.t-o.by ООО «Точка опоры» УНП 690387150

Рэгіянальная газета. Аб'ём 6 друкарскіх аркушаў фармату А2. Тираж 6000 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 632122 (ведомасная падпіска).
№43 (1069) 23.10.2015. У розніцу – цана свабодная.
Друкарня УП "Плутас-Маркет", 220137, г. Мінск, вул. Халмагорская, 59а.
Ліцэнзія ЛП №02319 ад 30.04.2004 №93.
Зак. 1349. Падпісана ў друку 9.00 22.10.2015.
Галоўны рэдактар Аляксандр Барысавіч МАНЦЭВІЧ.

Заснавальнікі: Аляксандр Манцэвіч, Ніна Манцэвіч.
Адрас рэдакцыі: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68-а.
Тэлефоны/факс: (0176) 769667, 747100, 753841 (рэклама).
E mail: regionnews@rh.by, reklama@rh.by, http://rh.by
Разліковы рахунак №3012164030004
у ААТ "Банк БелВэб" аддзяленне ў Маладзечне, код 226,
атрымальнік ТАА "Рэдакцыя газеты "Рэгіянальная газета",
УНН 600288444, АКПА 06082329.
Пасведчанне №9731 ад 12.10.2009 г. Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

● ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ Ё РЭГІЁНЕ

Якім чынам бацькі могуць дапамагаць школе?

Вольга Мацюшонак, майстар па прычосках, Маладзечна:
– Пакуль мая дачка ходзіць у дзіцячы садок. Штомесяц мы аплачваем добраахвотныя ўнёскі на рахунак садка. Таксама бацькі дапамагаюць добраўпарадкаваць тэрыторыю. Кожны дапамагае ў адпаведнасці з бюджэтам. Так і ў школе, усё, што будзе ў нашых сілах, будзем рабіць.

Ганна Пашкоўская, настаўніца гісторыі, Смагонь:
– Канешне, бацькі павінны дапамагаць школе, у якой вучыцца дзіця. Як матэрыяльна, так і актыўна ўдзельнічаць у школьным жыцці.

Андрэй Фурманенка, грузчык, Маладзечна:
– Няхай дзяржава дапамагае, або няхай плаціць зарплату, якой хапала б на дапамогу школам з рамонтам. Школа – дзяржаўная ўстанова, вось няхай дзяржава і падтрымлівае школы і дзіцячыя садкі. Іх патрабаванні даходзяць да абсурду.

Святлана Рамашкіна, дырэктар турагенцтва, Маладзечна:
– У нашай краіне бясплатная адукацыя, а значыць, і дапамога павінна быць добраахвотнай. Бацькі могуць паклеіць шпалеры альбо пафарбаваць падлогу, калі ёсць магчымасць, то і грошы даць на добраўпарадкаванне.

Юры Сянкевіч, настаўнік, Маладзечна:
– Калі бацькі дапамагаць не заходзяць – ніхто не прымусяць. На маёй памяці пару такіх выпадкаў было. Праз апякунскую раду вызначаецца сума ўнёскаў. Бутыляваную ваду, мыла, сурвэтки набываюць бацькі. Напрыканцы года дапамагаюць пафарбаваць падлогу.

Падрыхтавала
Галіна СІНІЦА.

Рэклама ў "РГ"
(80176)
75-38-41
reklama@rh.by

Врач
Психотерапевт
Н.В. СУРОВЦЕВ
Сайт www.psyhoterapia.by
Кодирование
г. Молодечно,
ул. Будавников 4а, каб.35
Тел. (8-044) 456-25-46
(Приним по предварительной записи)
УНП 691513732

■ Производство ОКОН из ПВХ ВОТ ТАКИЕ
■ БАЛКОННЫЕ РАМЫ и конструкции из алюминия
■ МОСКИТНЫЕ СЕТКИ
■ ОТЛИВЫ
Товар и работы сертифицированы
Кредит без залога и поручителей
Высочайшее качество
Теперь окна покупают здесь:
г. Молодечно, ул. Городокская, 104
(8-0176) 58-04-99
(8-029) 140-69-13
(8-029) 85-85-125 ООО "Мир оконных систем и технологий". УНП 691888098